

hrdinové **obyčejní**

PŘÍLOHA REGIONÁLNÍCH DENÍKŮ

WWW.DENIK.CZ

evropský
sociální
fond v ČR

**Lída
Rakušanová**

publicistka,
novinářka
a komentátorka

deník

Hrdinové to mají v Česku těžké. Už samotné to slovo zní v našich zeměpisných šířkách podezřele. Většina lidí se ještě pamatuje na „hrdiny socialistické práce“, kterých se tady po sovětském vzoru muse-lo pár urodit rok co rok.

Ozvat se, být se za svá občanská a lidská práva, dát na svůj vnitřní kompas se tehdy neodvážil téměř nikdo. A ti, kteří se odvážili, na to obvykle tvrdě doplatili. V podstatě je to tak dodnes. Kdo nechce mít problémy, nehasí, co ho nepálí. Nanejvýš na to nadává u piva. Na ty, kteří vybočí z řady, se dívá skrz prsty: vždyť kdoví, co tím sledují!

Stránky této publikace jsou plné příběhů lidí, kteří se ozvali. Nesledovali přitom nejspíš nic víc než to, aby se mohli na sebe s klidným svědomím podívat do zrcadla. Ti všichni, jejichž příběhy plní tento sborník, se nebáli ozvat. Proti zvláštním úřadům. Proti flagrantnímu porušování práv pacientů. Proti tomu, aby justice chránila ty, které má stíhat, a pronásledovala ty, které má chránit. A proti spoustě dalších věcí, které mohou kdykoli potkat každého z nás. Ale to není všechno.

Současně, jako jakýsi „vedlejší produkt“ vracejí pojmu hrdina původní, pozitivní smysl. Ukazují, že když chlácholíme své svědomí marností snah o nápravu věcí veřejných, omlouváme vlastní pohodlnost.

Pro budoucnost společnosti je toto možná podstatnější než to, zač bojují konkrétně. Může být hrdinou každý? Nevím. Ale za pokus to rozhodně stojí!

HRDINOU
MŮŽE BÝT
KAŽDÝ

Elena Gorolová

Nezákonná sterilizace mi změnila život

Třiačtyřicetiletá Elena Gorolová má dva syny. Miluje je nadevše, ale ještě by si přála holčičku.

Už přes dvacet let však žije s tím, že ji nikdy mít nebude. U druhého porodu jí totiž byla provedena nedobrovolná sterilizace. Nebyla první ženou, které se to stalo, je však první, která se

proti tomu veřejně postavila.

Doktorovi jsem věřila

Oba její porody musely být provedeny císařským řezem. U druhého nastaly komplikace. „Ležela jsem ve velkých bolestech a vtom za mnou přišel doktor s nějakým papírem, že ho mám podepsat, protože bych mohla umřít,“ vzpomíná. Eleně slovo sterilizace nic neříkalo, ale věřila, že doktor ví, co dělá. Dokument tedy podepsala.

Když za ní přišel primář, na rovinu jí řekl, že už nikdy nebude mít děti, a odešel. Byla z toho v šoku.

Po návratu domů se na teletextu dozvěděla o spolku žen, které si prošly tím samým. „Nepracovala jsem, měla jsem spoustu času a chtěla jsem v tom začít něco dělat,“ říká. Začala tak do spolku chodit pravidelně, organizovala setkání i demonstrace a problém se snažila medializovat. Zakrátko jí nabídli práci tiskové mluvčí, kterou ráda přijala.

Vláda odškodnila dvě ženy

Společně s dalšími ženami podala stížnost ombudsmanovi. Všechny byly od romských žen. „Ozvaly se i neromské ženy, ale ty nikdy stížnost nepodaly. Ani za námi nechťly chodit do spolku,“ doplňuje. Padesát z osmdesáti stížností bylo uznáno, protože ženám nebyla poskytnuta daná lhůta mezi podáním informací o sterilizaci a podepsáním souhlasu. „Vláda nám sdělila, že se omlouvá,“ říká Elena. Odškodnění dostaly pouze dvě ženy, jejichž případ se řešil i u štrasburského soudu. „Také bych ráda podala oznámení, ale na to už nebyly finance.“

Prý to dělám pro peníze

Elena se paradoxně často setkávala s názorem, že to dělá jen pro peníze. „Dokonce to zaznělo i v naší komunitě. Lidé z okolí mi záviděli práci, to, že po-

řád někde jezdím a že jsem často v televizi,“ dodává. Je ráda, že i přes tyto negativní reakce vytrvala. „Nedobrovolná sterilizace se už tak nestává, ale ještě je třeba zlepšit legislativu. No a já můžu jenom doufat, že se mi poštěstí a budu mít jednou alespoň vnučku.“

Adéla Hořejší

Porodní právnička

Český zdravotnický systém se podle některých názorů pokouší zlikvidovat profesí porodních asistentek.

Stojí za tím strach lékařů ze ztráty monopolu na poskytování péče, tvrdí právnička Adéla Hořejší.

Klacky pod nohy

Adéla se staví za práva asistentek v pracovní komisi ministerstva zdravotnictví. Vedle toho také hájí práva některých z nich před soudem.

V současnosti zastupuje například nejznámější tvář české alternativní porodní péče Ivanu Königsmarkovou, která byla nedávno Ústavním soudem zproštěna viny za údajné pochybení při domácím porodu.

„Podmínky pro získání oprávnění pro činnost porodní asistentky jsou nastaveny tak nesmyslně, že je de facto nikdo nedokáže splnit. Tyto ženy tak nejsou schopny legálně pracovat, přestože jsou pro své povolání plně kvalifikovány,“ popisuje Adéla Hořejší současné právní postavení svých klientek.

Respektujeme názory rodičů

Adéla se vedle snahy o zlepšení právního postavení porodních asistentek věnuje i přímé krizové intervenci klientkám, které při porodu nebo po něm prodělaly zásahy proti své vůli.

Doufá, že se tyto dvě cesty, jedna shora a druhá zespoda, časem protnou a české porodnictví dokáže respektovat názory a přání těch, kterých se jeho chyby nejvíce dotýkají – rodičů.

Alena Rybníčková

Proslavené happeningy

Ještě před pár lety se o politiku Alena Rybníčková nezajímala. Situace na pražské politické scéně po posledních komunálních volbách ji však přiměla změnit názor.

Společně s Kristýnou Opletalovou a Václavem Němcem proto založila sdružení Pražské fórum, které usiluje

o transparentní magistrát, komunikující s občany a neziskovými organizacemi.

Kromě návštěv zasedání využívá sdružení ke zviditelnění problémů zejména happeningy, které se staly známé po celé republice.

Pražské fórum

V úplně prvním z nich reagovali na zcižení chilského pera tehdejšími prezidentem Václavem Klausem. Další se týkal například tunelu Blanka.

Dostat téma do novin

Doposud uspořádalo sdružení podobných akcí asi patnáct. Podle Aleny Rybníčkové se krásně doplňují s dalšími aktivitami sdružení. Tichá práce na zastupitelstvu, komunikace s politiky a úředníky stojí na jedné straně, na druhé jsou pak happeningy, které dostanou téma do novin.

„Je to takové divadlo, které nám dává možnost brát věci s nadhledem,“ dodává.

Arnošt Bednář

Občanské podněty

Veliké myšlenky se většinou rodí nepozorovaně. Nápad Arnošta Bednáře vytvořit přehledný systém úkolů, které je potřeba splnit, vznikl za jeho působení v armádě.

Nápad v šuplíku

Projekt měl ale smůlu, protože byl špatně načasován –

přišla normalizace. Arnošt Bednář však na svůj nápad nezanevřel. Dnes díky němu existuje národní databáze občanských podnětů.

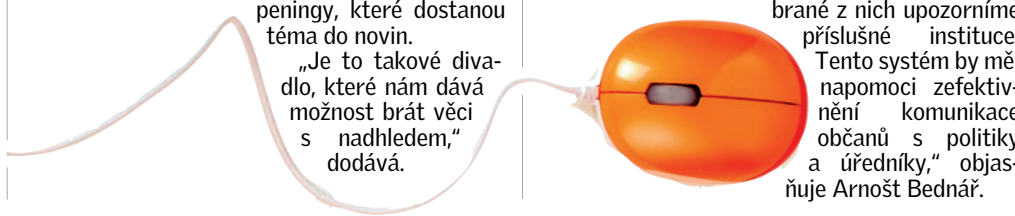
Podněty.cz

On-line databáze občanských podnětů funguje na internetu od května 2004. Ve stejném roce vzniklo také občanské sdružení PODNĚTY.CZ, jež databázi spravuje.

Umožňuje veřejnosti vkládat na web návrhy k nápravě vadného stavu věcí v její obci, městě či regionu. Speciální filtr pak z množství podnětů vyhledá ten, jehož řešení je efektivní.

Komunikace s úředníky

„Naším úkolem není podněty řešit. Pomáháme je formulovat, zatřídíme je, vyvěsíme a na vybrané z nich upozorníme příslušné instituce. Tento systém by měl napomoci zefektivnění komunikace občanů s politiky a úředníky,“ objasňuje Arnošt Bednář.

Dagmar Kjučuková

Pomoc, ne popularita

Tetřev hlušec, Modrý sloup, stezka pro turisty – to jsou teď nejvíce skloňovaná slova na celé Šumavě. Správa šumavského národního parku chce totiž vpustit davy lidí na území, které je po léta výjimečným sídlištěm tetřevů.

„Turistickou stezku přes Modrý sloup na horu Luzný má se vši parádou otevřít na začátku listopadu, zákony nezákony. To nelze nechat jen tak,“ říká Dagmar Kjučuková, a chystá proto trestní oznámení.

Nejhorší je křivda

V pracovní době zdravotní sestra a místostarostka, ve volném čase záchránkyně těch, kteří se nedovedou sami bránit. Nyní s Okrašlovacím spolkem Zdikovska hájí choulostivé tetřevy. „To, co dělám, není proto, abych se zalíbila, nebo naopak zbytečně prudila. Štve mě, když se někomu děje křivda, ať je to člověk, nebo příroda,“ vysvětluje Dagmar Kjučuková.

Na odvalu občas doplácí

Tato odvážná žena čas od času od svou odvalu ale doplácí. „Napadali mě, že jsem práškač, ekologička či ekoteroristka. Párkrát jsem se o sobě dočetla nelichotivé komentáře na obecní nástěnce,“ vypráví. Nikoli však ublížené, ale odhodlaně. Ví, že má i své zastánce, a proto si takovou nevraživost nebere k srdci. Sílu jí dodávají spolky, které její aktivity podporují, a její rodina.

Dušan Dvořák

Ke zdraví legální cestou

Jako jiní ráno ve schránce hledají čerstvé noviny, Dušan Dvořák v ní nachází dopisy od soudu. Proč? Třicet let pěstuje konopí a snaží se jej využít pro léčbu sebe i druhých. Není však jen pouhý mastičkář, ale kvalifikovaný adiktolog a sveřepý bojovník za lidská práva.

Zachránil je před amputací

Dušan, který za svou aktivní činnost získal řadu českých i mezinárodních cen, založil edukativní konopnou kliniku a první léčebny pro drogově závislé. Za život rozdál deset tisíc konopných semen a zachránil stovky končetin diabetiků před amputací. Konopné masti a extráty totiž mají léčebný vliv na mnoho nemocí, jako jsou různé typy rakovin, záněty, popáleniny, astma a desítky dalších.

Konopí je lék

„Téměř neexistuje bezpečnější léčivo, navíc má vynikající hospodářskou užitkovost. Oproti tomu legislativa se pořád jen zpříšňuje,“ krouťí nechápavě hlavou Dušan Dvořák.

Nedávno schválený zákon, který má umožnit nákup konopí v lékárně, považuje za zdaleka nejhorší od roku 1989. „Vyhnat nemocné do lékárny, kde zaplatí za gram tři sta korun, když by si klidně rostliny mohl každý vypěstovat sám, je zločin, za který by politici měli být potrestáni,“ myslí si adiktolog.

Eva Lábusová

Rodina je základ

Nosit pod srdcem dítě je samo o sobě jedinečný a nepopsatelný pocit. Rádost z těhotenství ale nemusí přežít déle než oněch devět měsíců. Uměle vyvolaný porod, císařský řez, medikace, bílé pláště, neosobní prostředí, pocit ze ztráty kontroly nad tím, co se právě děje, zklamání.

Informovat ženy o podstatě porodu a o tom, že je třeba včas přemýšlet, kde a jak přivedou děti na svět, je mimo jiné snaha poradkyně pro rodinu a vztahy Evy Lábusové.

Na porodním sále se iluze rozplynuly

První porod v české porodnici byl pro Evu tvrdý střet s realitou. „Byl to zásadní, skutečně traumatizující zážitek. Myslela jsem, že už další děti mít nebudu, ale zpracovala jsem to a cítila, že má smysl o tom veřejně mluvit,“ vzpomíná.

Vztahy na prvním místě

Malá rodinná poradna má za sebou teprve rok trvání, ale už teď dává Evě Lábusové obrovský smysl života.

„Pořádáme zde semináře k poporodnímu traumatu. Zaměřujeme se na to, jak překonat negativní zážitky z porodů, aniž by to mohlo poznamenat mateřské prožívání,“ popisuje poradkyně, která budování vztahů k sobě a druhým řadí v životě na první místo.

František Šulgan

Rytíř Valašského království

František Šulgan bojuje na poli ochrany životního prostředí. Konečniců právě za svou angažovanost proti otevření Dolu Frenštát získal v roce 2008 titul „rytíř Valašského království“.

Práce, či koníček?

Vystudovaný geolog se angažuje v Českém svazu ochránců přírody a od roku 1992 pracuje jako samostatný odborný pracovník na správě CHKO Beskydy.

Neustálé hledání kompromisů

Kromě toho je koordinátorem projektu „Ochrana velkých šelem v Beskydech“ a také spoluzakladatelem občanského sdružení Zdravý Rožnov.

Zkušenosti z politiky

Zkušenosti nasbíral František Šulgan také vstupem do místní politiky. „V každé fázi jsem se musel přiučit něčemu novému o ochraně přírody. Je to o neustálém hledání kompromisů. Já tvrdím, že každý politik by měl mít takové troje brýle. První tvoří ekonomika, druhé lidé a třetí pak životní prostředí. Když sundáme jedny brýle, tak je lépe vidět, ale není to správné,“ míní.

Ivana Königsmarková

Porod lze prožít i jinak

„Vždycky jsem chtěla jít na medicínu,“ vypráví Ivana Königsmarková. „Jenže jsem nebyla dítětem správných rodičů a kariéra lékařky tak pro mě nepřicházela v úvahu.“ O možnosti studia porodní asistence se dozvěděla náhodou. Od té doby už dopomohla spoustě žen k tomu, aby prožily co

nejpřirozenější porod bez zbytečného stresu.

Ideální podmínky

Vykonávala práci porodní asistentky 38 let a od roku 2005 je prezidentkou Unie porodních asistentek. Se stavem českého porodnictví příliš spokojená není – byť se můžeme pyšnit nízkými čísly mateřské a novorozenecké úmrtnosti, neposkytujeme podle ní těhotným ženám zdaleka ideální podmínky.

Proti neosobní péči

Velký problém spatřuje především v tom, že se nebere ohled na psychosociální aspekty – péče o těhotné je stále anonymní a neosobní, není kontinuální a nenavazuje na sebe. V každé fázi těhotenství se o ženu stará někdo jiný. To vše se Ivana snaží změnit. Každoročně se připojuje ke Světovému týdnu respektu k porodu, účastní se tematických konferencí, je aktivní na sociálních sítích nebo publikuje v časopisech a novinách.

HRDINOU
MŮŽE BÝT
KAŽDÝ

Anna Mikulová

Bránila se diskriminaci na pracovišti

totiž první ženou, kterou ze společnosti vyhodili a na uvolněné místo okamžitě dosadili mladého muže.

Věděla, že bude bojovat

„Řekli mi, že by se chtěli dohodnout, protože mají na mé místo jiného člověka. A že když se dohodneme, dají mi na ruku sto tisíc korun,“ vysvětluje Anna začátek sporu. „Odejít ze dne na den z práce, která mě živí, bylo nepředstavitelné. Navíc jsme zrovna koupili dům a měli dvě děti na škole,“ říká. Od návrhu ředitele měla necelý týden na rozmyšlenou. Hned

Zhruba před šesti lety byla Anna Mikulová postavena v zaměstnání do nepříjemné situace. Odmltla přijmout návrh na okamžitý odchod ze zaměstnání s finanční kompenzací a místo toho se vedení firmy postavila. Její případ byl klasifikován jako diskriminace na základě pohlaví. Nebyla

však věděla, že se bude bránit. Mezitím se navíc dozvěděla, že nebyla první ženou, která dostala výpověď podobným způsobem.

„Kolegyně mi řekla, že jsem třetí nebo čtvrtá. Všechny jsme byly ženy po čtyřicítce a já druhá Slovenka,“ vysvětluje. Vzhledem k tomu, že na uvolněná místa vždy nastoupil mladý muž, dalo se o celé situaci přemýšlet jako o diskriminaci na základě pohlaví.

Místo výpovědi šikana

Anna si uvědomila, že v práci na ni nic nemají a výpověď jí tedy dát nemohou. Na své pozici zůstala, ale vedení jí začalo znepříjemňovat život. „Sebrali mi klíče od kanceláře, na poradách mne vedoucí ignorovali a nedávali mi stejné podklady jako ostatním,“ popisuje Anna. Rozhodla se tedy obrátit na Gender Studies.

Organizace uznala, že v jejím případě došlo k diskriminaci. Společně s právníčkou navštívily hlavní vedení společnosti, kde dostaly přibližně hodinu na jednání celého případu. Následně mělo dorazit písemné vyrozumění. V něm se měsíc na to objevilo nařčení paní Mikulové z několika přestupků, které však byly vykonstruované.

Po vyjádření společnosti byla svolána tisková konference a vše ohledně případu bylo předáno médiím. Až v tomto momentě si hlavní vedení paní Mikulovou osobně zavolalo a nabídlo jí mimosoudní vyrovnání. Po roce byl tak případ konečně uzavřen.

Jakub Mráček

Lepší budoucnost pro Teplice

Snaha o záchranu kaple, projekt teplické audiostezky, práce pro Open Society Fund či tlak na regulaci hazardu v Teplicích.

Výčet aktivit Jakuba Mráčka by vydal na pořádně dlouhý seznam. Krom toho ještě stihá vykonávat práci učitele chemie na plný úvazek.

Založení sdružení

Počátky Jakubovy angažovanosti sahají zhruba do roku 2006.

Tehdy se podílel na založení občanského sdružení Pro arte beuronensis – Společnosti pro obnovu kaple gymnázia Teplice.

Součástí areálu místního gymnázia je budova bývalého sesterského kláštera s kaplí v beuronském stylu, o jejíž záchranu a rekonstrukci občanské sdružení usiluje.

Regulace hazardu

Záhy se Jakub rozhodl angažovat i v dalších oblastech veřejného života v Teplicích.

Založil s kolegy platformu pro rozvoj města a pro debatu o něm – PRO POLIS Teplice. Aktuálně se PRO POLIS intenzivně zabývá otázkou regulace hazardu, který je zde, stejně jako v mnoha dalších městech, palčivým problémem.

Kultivovaná debata se vést dá

Jakubův příběh dokazuje, že i o rozporuplných tématech se dá vést kultivovaná debata. A to je bezesporu dobrou zprávou o stavu naší společnosti.

Jan Korytář

Občanská chobotnice

Protikorupčním aktivitám se začal Jan Korytář věnovat zhruba před sedmi lety.

Zpočátku se tématem zabýval v rámci neziskové organizace, postupem času si však uvědomil, že je třeba tuto problematiku řešit i z druhé strany. Vstoupil tedy na politickou scénu. A jeho cílem je

její dosavadní fungování změnit.

Změnit politiku

Jan zastává názor, že politická scéna je plná zlodějů, kteří se domlouvají mezi sebou, mají dopředu rozdané zakázky a jde jim jen o peníze. „Když chceme současnou politickou chobotnici porazit, musíme na druhé straně vytvořit něco podobného. Pracovně tomu říkám občanská chobotnice,“ říká. K jejímu vytvoření je třeba dát dohromady správné lidi a peníze a utkat se v politickém boji.

Slušní lidé by měli dostat šanci

Ze začátku Jan se svojí stranou Změna pro Liberec kandidoval v komunálních volbách, kde dokázal získat přes dvacet procent hlasů.

Protože se však nebál nepodepsat pro město nevyhodněné smlouvy, jeho strana byla odvolána.

Přesto šel zkusit štěstí i do krajských voleb. „Riskli jsme to a vyšlo to,“ vzpomíná. „Naším cílem a posláním je dostat slušné lidi do politiky. Bez toho se totiž nedá změnit nic,“ říká přesvědčeně.

Jana Pálková

Za zdravou Bystrc

Bystrc a okolí brněnské přehrady je jednou z nejpříjemnějších rekreačních oblastí moravské metropole.

Situace by se ale mohla rázem změnit, kdyby došlo k realizaci plánované rychlostní silnice R43 procházející samotným srdcem této brněnské čtvrti. Jana Pálková bezmála

20 let usilovala o změnu územního plánu, nicméně její boj ani po tak dlouhé době stále není u konce.

Proti stavbě R43

V roce 1995 vznikla občanská iniciativa proti stavbě R43 přes Bystrc, do které se Jana okamžitě zapojila.

„Ukázalo se, že trasa je prosazována politickou silou. Nebyly dobře vyhodnoceny vlivy na životní prostředí a zdraví obyvatel. Posuzovaly se pouze jednotlivé úseky silnice – ne však R43 jako celek. Toto všechno bylo zastupiteli přehlíženo, obrátili jsme se tedy na soud,“ popisuje Jana.

Nevzdá se

V roce 2011 Nejvyšší správní soud rozhodl, že zásady územního rozvoje budou zrušeny a vypracují se znovu.

„Po patnácti letech jsme tedy stále na začátku,“ shrnuje Jana situaci. Přestože se zatím nepovedlo hrozbu dálnice R43 zcela zažehnat, Jana Pálková svůj boj nevzdává. „Mám ráda pocit, že jsem udělala, co jsem mohla,“ dodává.

Jan Skalík

Divočina musí přežít pro další generace

Honza zažil na Šumavě nejen škrčení a dušení ze strany Policie České republiky, ale i vzájemnou solidaritu a podporu lidí hájících stejné hodnoty – respekt k právnímu státu a uznávání jednohlasného názoru vědců oproti protiprávním krokům vedení Národního parku Šumava.

Blokádou proti kácení

Blokáda kácení v lokalitě na Ptačím potoce byla vyústěním řady událostí, jejichž počátkem bylo jmenování Jana Stráského ředitelem NP Šumava. Kroky nového ředitele začaly brzy budit zděšení v kruzích odborníků a vědců v Česku i zahraničí.

Když potom začalo kácení v cenných lokalitách, stovky lidí z celé země přijdou na Šumavu blokadou bránit kácení.

Výpověď filmem

Potom, co policie zjistila, že se lidská blokáda kácení sama nerozpustí, začal drsnější přístup pod taktovkou plzeňského plukovníka Knížete. Dění sice vydatně pokrývala média, ale podle Honzy tomu něco chybělo.

„Ta akce byla v něčem medii nepochopena, přišlo mi užitečné ty věci doplnit,“ vysvětluje Honza, proč se rozhodl vytvořit film Nalezení na ztraceném, který se stal výpovědí o atmosféře protestu.

Jana Schlegelová

Založení webového portálu Liberec bez heren

„Viděla jsem, že herny jsou na každém kroku, ale neměla jsem ponětí o tom, že existují pravidla, která by je mohla nějak regulovat. Pak jsem se ale shodou náhod objevila na jedné pražské akci, kterou pořádala organizace Transparency International,“ popisuje Jana Schlegelová, jakým způsobem se ocitla v roli aktivistky proti hazardu.

Boj proti hazardu

Jana začala zpočátku mapovat situaci v Liberci a přilehlých Vratislavicích pomocí portálu Mapy hazardu, který shromažďuje data občanů o nelegálních provozovnách. Díky tomu zjistila, že téměř dvě třetiny provozoven nemají ve městě co dělat.

Vtáhnout občany do dění

„Ani spousta zastupitelů nevěděla, že proti tomu lze něco podnikat. Proto jsem se spojila s opozičním zastupitelským klubem a snažila dohodnout přípravu nějaké změny,“ přibližuje. Nakonec vytvořila dvě oponentní vyhlášky, které ovšem magistrát odmítl jako „neférové“.

Založila tedy webový portál Liberec proti hazardu a společně s dalšími aktivisty a sdruženími pokračuje ve svých aktivitách. Jana rovněž stojí za online portálem Naše Vratislavice, který si klade za cíl vtáhnout místní občany do dění v komunální politice.

Jana Titzlová

Šikana v práci

Na Městském úřadě v Rakovníku pracuje Jana Titzlová už několik let. Na své pozici se zabývá dopravními přestupky.

Před čtyřmi lety se na pracovišti poprvé setkala se zvýšeným zájmem o její osobu ze strany svého vedoucího. Když ovšem jeho náklonnost neopětovala, začal ji šikanovat.

Nenechala si líbit obtěžování

Po pracovní stránce na ni nikdy nic neměli, proto začal vedoucí uměle vytvářet takové situace, aby ji usvědčil z porušení pracovních předpisů. Jana později také zjistila, že vedoucí nechal asi třicet přestupkových spisů projít prekluzí. „Když si ode mě nějaký spis vzal, měl eminentní zájem, aby ten dotyčný nebyl postižen,“ tvrdí s jistotou. Bez trestu tak odešel například známý pana vedoucího, který byl přichycen při jízdě autem přibližně s promile alkoholu v krvi.

Trestní oznámení

Podala tedy trestní oznámení. Řešeno ovšem bylo asi pouze osm nejkřiklavějších případů. Soudkyně dala ve všem vedoucímu za pravdu a obvinění stáhla. „Přijde mi, že z toho má vedoucí legraci, když mě vidí vystresovanou. Po soudu jim otrnulo, ale doufám, že se to nevrátí tam, kde to bylo před ním. Koneckonců, budu se ještě budu odvolávat,“ říká Jana.

Jiří Jedlička

Strážce starých domů

Léta se Jiří marně snažil pomoci kostelu a zámku v Červené Řečici. Nevedlo se mu, ale jeho záchranná mise zdaleka není u konce.

„Když se podívám zpátky na úsilí, které jsme v Řečici vyvíjeli, uvědomil jsem si, že to byla série proher zakončená drobnou výhrou v podobě opravené zámecké střechy. Jenže nelze čekat, že když něco uděláte, okamžitě zvítězíte. Je to trnitá cesta a důležitá je jen jedna věc: vydržet,“ říká Jiří.

Design pro volný čas

Jiří Jedlička je nyní ředitelem havlíčkobrodského muzea. Ve volném čase pracuje na vizi obnovy zdejšího chátrajícího kostela.

V přízemí by si přál vytvořit multifunkční prostor, kde by bylo možné uspořádat mši nebo koncert. Pro tento nápad se mu již podařilo nadschnout šéfkou tamních památkářů. Prý si tak Jiří možná kompenzuje to, že nikdy nepracoval v oboru průmyslového designu, jenž vystudoval.

Jiří Kotek

Karlovarská losovačka

Řada lidí o něm hovoří jako o věčném potíživosti. Ani toto očerňování mu však nebere chuť pouštět se do dalších bojů a rozkrývání nekalých kauz.

Byl to právě Jiří Kotek, díky němuž mohla před pár lety na internetu celá republika sledovat hořkou komedii s názvem „Karlovar-

ská losovačka“.

Zmanipulované řízení

„Povedlo se nám nejen odhalit způsob, jakým je celý proces přidělování zakázek zmanipulovaný a jak je stavba předražená, ale i odhalit příčinu a dosáhnout restriktivního opatření. Velkou satisfakcí je pro mě také to, že čtyři roky poté se schválil nový zákon, který losování zrušil,“ vypočítává Jiří.

Odvolání z funkce

Volby 2010 ho vynesly do pozice prvního náměstka. Ihned se poctivě pustil do plnění slibů v duchu jeho volebního hesla „Dost a Změna“.

Odvolání z funkce však na sebe nenechalo dlouho čekat. Přestože Jiří při své angažovanosti stále naráží na překážky, které by druhého odradily, nehodlá se vzdát. Jak sám říká, je pyšný, že síla pozitivního příkladu jeho příběhu může být pro ostatní motivační.

HRDINOU
MŮŽE BÝT
KAŽDÝ

Jozef Miker

Nenávist není řešení do budoucnosti

V zemi jsou obrovské nepokoje, neshášenlivost se šíří jako zákeřný virus a ve volbách jasně zvítězila radikální pravice. Romové se mačkají ve vlcích do táborů smrti, nacisté berou děti rodičům a ze stran se ozývá: „Cikáni do plynu!“

To je smutná část evropské historie a také noční můra, která straší romského aktivistu Jozefa Mikera ze severočeské Krupky. Stále ale věří, že se lidstvo poučí.

Romská iniciativa

Jozef je spoluzakladatelem romské iniciativy Nenávist není řešení a Konexe. Snaží se pomáhat romským rodinám, které se ocitly na úplném dně. V roce 2011 protiromskou nenávist posílilo několik extrémistických demonstrací převážně ve Šluknovském výběžku. Takřka všechny neonacistické pochody jezdí Jozef Miker blokovat, jeden však přijel

za ním přímo do Krupky. Ačkoliv starosta demonstraci zakázal, soud jí povolil. Za Jozefem proti neonacistům stály ten den řady lidí. Všichni čekali, co řekne.

„Policisté nás vyzvali, abychom ustoupili, ale já nechodím na demonstrace, abych se schovával. Je lepší mít rozbitou hlavu a zachovat si svou hrdost, než ji sklopit k zemi a ustoupit fašistům,“ stojí si Jozef za svým.

Cesta z bludného kruhu

Jozef se ale v Krupce nestal autoritou jen na jeden den. Zasadil se o zvelebení sídliště, nový chodník nebo nejnověji o lavičky. Teď má v plánu prosadit dětské hřiště.

Právě do mladé generace totiž vkládá všechny své naděje a dětem ze sídliště věnuje spoustu času. Vede pro ně fotbalový a rapový kroužek, v plánu jsou ještě taneční. „Dělám to proto, abych je dostal ven ze sídliště,“ popisuje Jozef.

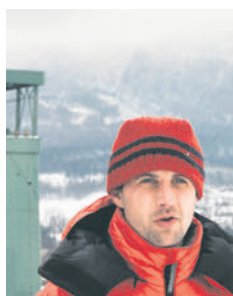
Špatnou výchovu považuje za jednu ze stěžejních překážek pro vymanění Romů z bludného kruhu. V Krupce je podle jeho slov spousta dětí, které mají jen základní vzdělání, přitom by mohly jít klidně na gymnázium.

Mnohdy je do učení, které je ve stejné budově jako základní škola, nepouštějí rodiče. Ti často nemají práci, hrají automaty nebo fetují. Snažím se děti převychovávat a vést je jinam než na pracák. Jen vloni jsem jich zpátky do učení dostrkal šest,“ uzavírá aktivista.

Jiří Novotný

Ne vyuhlení Beskyd

Těžařská firma OKD chtěla oživit 40 let staré plány na těžbu černého uhlí v Beskydech.

Boj o domov

Narazila však na silný odpor místních lidí, kteří po roce 1989 začali bojovat o svou domovskou krajinu. Jednou z tváří úspěšného odporu proti těžbařské

honbě za ziskem je Jiří Novotný, starosta Trojanovic, obce, v jejímž katastru se nachází největší dobývací území v České republice.

25 tisíc lidí proti těžbě

„Pro mne byl první impuls se možnou těžbou zabývat v roce 2004, když si OKD požádalo o průzkumnou ražbu,“ vzpomíná Jiří.

„Tehdy jsme založili sdružení Naše Beskydy a začali pořádat koncerty proti těžbě, sbírat podpisy pod petici,“ vzpomíná. Pro zrušení a zasypaní dolu Frenštát se dodnes vyslovilo více než 25 tisíc lidí z regionu.

„My o tom uhlí víme, že tady je,“ říká Jiří. „A možná na něj i jednou sáhne. Ale o tom budou rozhodovat děti našich dětí. Rozhodně se to uhlí nemůže využít pro něčí kšeft, protože patří všem. Má smysl se postavit i firmě, která má na svém kontě miliardy. A ve výsledku ta společnost nakonec nemá proti občanské iniciativě šanci,“ povzbuzuje Jiří.

Lenka Kukurová

Měnit svět k lepšímu

Lenka Kukurová má v zásobě mnoho receptů, podle kterých lze měnit svět k lepšímu. Její oblíbené menu se skládá například z jízdy na kole namísto v autě či upozorňování na společenské problémy pomocí výstav.

Aktivisté blázny?

Má odučenou řadu

hodin na vysoké škole, na kontě mnoho uspořádaných výstav. Kromě toho spolupracuje s organizací Greenpeace.

Zakusila díky ní vytváření projektů v teple kanceláře i bivakování na visutých plošinách v brdských lesích. „Dříve, na konci devadesátých let, byli aktivní lidé za blázny. Nyní už je pro ostatní celkem přijatelné, že někdo řeší problémy ve svém okolí kvůli vlastnímu přesvědčení,“ říká Lenka.

Malé krůčky

„Na hrdinské činy nejsou třeba velká gesta. Není nutné se přivazovat někde řetězem. Ačkoli někdy je to potřeba. Člověk může změnit svět i malými každodenními skutky,“ upozorňuje Lenka.

Takovým malým, ale důležitým krokem na cestě k lepšímu světu je například ježdění na kole.

Na kole s květinami

Lenka zdravý a ekologický způsob dopravy propaguje veřejně – na umělecké výstavě Velocypedia, ale i soukromě: ulice Prahy brázdí na pestrém, květinami ozdobeném bicyklu.

Karel Štěpaník

Férový tunel

Je to již přes třináct let, co se Karel Štěpaník poprvé postavil proti projektu Dobrovského tunelů v Brně. Zejména mu vadilo, že tunely zvednou úroveň hluku nad zákonem stanovené limity.

Konec dohadům

Dohady ohledně toho, jak má tato nejdražší stavba v Brně přesně vypadat, skončily teprve loni na podzim.

Snížení hluku

Záměr na vybudování Dobrovského tunelů dostal konkrétní obrysy už v roce 1999. „Založili jsme občanské sdružení Velký městský okruh a snažili se prosazovat změny projektu, které se nám zdály být pro ochranu životního prostředí užitečné, zejména pak pro snížení hluku,“ vzpomíná Karel. Součástí jejich boje byla v roce 2006 i mediálně známá blokáda křižovatky Hradecká.

Po dlouhém dohadování byla mezi Ředitelstvím silnic a dálnic a aktivisty uzavřena dohoda. Aktivisté si vymohli pevné termíny úplného dokončení prací, aby lidé nemuseli žít v nadbytečném hluku a prachu déle, než je nutné.

Intenzita dopravy ukáže, co a jak

„Dále jsme se dohodli, že jakmile bude na Hradecké ulici zahájen provoz, bude se měřit hluk a intenzita dopravy a v případě nedostačujících opatření se budou muset protihlukové stěny předělat,“ uzavírá Karel Štěpaník.

Ladislav Moravec

Proti spalovně odpadů

Ladislav Moravec je mužem pevných zásad. Celý život se pere za pravdu i navzdory tomu, že to s sebou často nese mnohé nepříjemnosti. Ze svých požadavků ale nehodlá slevit za žádnou cenu. To je i případ spalovny toxických odpadů, proti jejímuž zbudování Ladislav už pět a půl roku neúnavně vystupuje.

Masová petiční akce

O skutečnosti, že má být v katastru obce Rybitví u Pardubic zbudována spalovna odpadů, se Ladislav dozvěděl vlastně náhodou, z rozhlasu. Tato zpráva ho nenechala chladným. Na začátku roku 2008 tak stál Ladislav u zrodu občanského sdružení Stop spalovně v Rybitví, které vzápětí zahájilo masovou petiční akci v Pardubicích. Tento razantní přístup přinesl své ovoce – pod petici za odmítnutí spalovny se podepsalo celkem 46 713 občanů.

Největší veřejné jednání v dějinách

Devátého prosince 2009 se konalo největší veřejné projednání EIA v dějinách naší republiky, na které dorazilo více než 6 tisíc místních obyvatel, kteří spalovnu v Rybitví jednomyslně odmítli. Dokázali tak, že společnými silami je možné porazit i mnohem silnějšího nepřítele.

V lednu 2010 pak Ministerstvo životního prostředí České republiky vydalo zamítavé stanovisko, které spuštění spalovny zastavilo.

Ludmila Eleková

Svoboda v očkování

Ludmila Eleková vystudovala medicínu a atestovala se jako praktická lékařka. Časem ale začala objevovat mezery v konvenčním lékařství, například v očkování. Zjistila, jak vážné následky může mít, a rozhodla se nenechat si to pro sebe.

Změnilo se synovo chování

„Byla jsem se synem na prvním očkování ve třech měsících věku. Když jsme přišli domů, jen plakal a plakal,“ vzpomíná. Vysoké teploty za doprovodu neustálého pláče pokračovaly tři dny.

Záhy se u syna začala projevovat hyperaktivita, byl agresivní a vzteklý. Teprve o devět let později na přednášce holandského homeopata o možných následcích očkování se Ludmila dozvěděla příčinu. „Poslouchala jsem a jen si říkala: proboha, takhle přesně se to u syna vyvíjelo taky,“ vypráví.

Informuje rodiče

Samostudiem se dozvěděla, že očkovací vakcíny obsahují látky, jež mohou způsobit poškození mozku a s tím spojený autismus, hyperaktivitu, dyslexii či nejrůznější alergie. Dnes se Ludmila snaží, aby se o potížích s očkováním dozvěděla široká veřejnost, a hlavně, aby rodiče pokládali lékařům otázky a vyžadovali odpovědi, na něž mají právo.

Luděk Maděra

Zlín a předražené korupční zakázky

Již třináct let se Luděk Maděra snaží o průhlednou státní správu. Jeho požadavky na informace od zlínského magistrátu odhalují tunelování veřejných zdrojů a staly se celostátním vzorem na uplatňování zákona o svobodném přístupu k informacím.

Nechtěl kryt tunelování veřejných zdrojů

Příběh se začal odvíjet v roce 1999, kdy se Luděk stal vedoucím oddělení informačních technologií zlínského magistrátu.

V nové práci ihned narazil na velmi předražené zakázky, které odmítal kryt. Po roce a půl se kvůli své neblomnosti dočkal okamžitého zrušení pracovního poměru. Hospodaření magistrátu mu však ani nadále nebylo lhostejné.

„Začal jsem si dávat žádosti o informace na základě zákona číslo 106,“ vzpomíná Luděk, jak začal rozkrývat nekalosti.

Průhlednost je klíčem

Magistrát se snažil Ludkovi všemožně bránit a informace tajil. Až Nejvyšší správní soud rozhodl o tom, že údaje o odměnách z veřejných financí nejsou osobními údaji a musí tedy být zveřejněny. Díky Ludkovi tak lidé dostali možnost dozvědět se o mnohdy astronomických odměnách některých zaměstnanců ministerstev nebo prezidentova úřadu.

Martin Kadrman

Za historické památky

Osmadvacetiletý Martin Kadrman se zajímá o památky.

Cítí jako své poslání pomoci stavbám, kterým hrozí bezdůvodné poničení či dokonce zbourání.

Krásná stavba

Zhruba před pěti lety se náhodou dozvěděl, že má být zbouráno ná-

draží v Ústí nad Orlicí, jehož vznik se datuje do roku 1874.

„Tenkrát jsem si řekl, že přece není možné, aby takhle krásnou budovu někdo zbořil,“ vykládá, jak vše začalo.

Nádraží se mu nakonec skutečně podařilo zachránit a rozhodl se založit památkovou asociaci, která bojuje za záchranu kulturního dědictví.

Všechno se dá dokázat

Jednou z prvních kauz řešených pod hlavičkou asociace byly opravy Karlova mostu, které probíhaly devastacním způsobem. Martin věří, že není nic, co by se nedalo dokázat.

„Je to jen o tom, co si vezmete do hlavy. Když si řeknete, že tu kapličku zachráníte, tak ji prostě zachráníte. A může proti vám stát klidně i sto lidí,“ říká přesvědčeně

Martin Konečný

Zaplacená milost

V roce 2009 se na Martina Konečného obrátilo vedení soukromé nemocnice Ostrov, kde působil jako primář psychiatrického oddělení, s žádostí, aby vyšetřil jistou osobu.

Z žádosti vyplynulo, že se jedná o pacienta blízkého ředitelství nemocnice.

Tato osoba během zdravotního vyšetření uvedla, že si plánuje zaplatit v záležitosti svého odsouzení milost u prezidenta republiky.

Vynucený odchod

Jakmile tuto informaci, která byla potvrzena z dalšího zdroje, obdržel, obrátil se na právníka s tím, že by bylo vhodné informovat policii.

Tato událost rozpoutala reakci vedení, která vyústila až v Martinův vynucený odchod z pracoviště.

V roce 2011 pak zjistil, že dotyčná osoba byla skutečně omilostněna. Obrátil se tak s celou záležitostí na policii.

Vyšetřování se však nakonec uzavřelo s tím, že se nepodařilo nic prokázat.

Nad otázkou, zda by se nebal v kauze angažovat znovu, Martin neváhá:

„Myslím, že k těmto záležitostem se nesmí mlčet. Společnost si pak myslí, že mocní jsou nepostižitelní.“

HRDINOU
MŮŽE BÝT
KAŽDÝ

manželé L'ubovi

Paradox české justice

Jedno oblíbené pořekadlo praví, že každý dobrý skutek bude po zásluze potrestán. Příběh manželů Lubových je naplníuje beze zbytku.

Nešlo jim přitom o nic víc než hájit zájmy dětí z dětského domova v Novém Jičíně, kde paní Lubová více než sedm let pracovala jako vychovatelka. Na rozdíl od svých kolegů se nebála upozornit na možné nepravosti, které se za zdmi domova odehrávaly. Paradoxně to byli nakonec právě manželé Lubovi, které soud potrestal za to, že splnili svou občanskou i morální povinnost.

Orgány, které nekonaly

V roce 2007 se manželé Radka a Miroslav Lubovi zastali dětí, které si stěžovaly na údajné agresivní chování zástupce ředitelky v novojičínském dětském domově Michala Pokorného. Ten si mimo jiné vodil do domova svého ohaře, který opakovaně děti

napadal a při posledním incidentu vážně pokousal pětileté děvčátko.

„Jiní kolegové neměli tu odvahu říct, že se to nestalo poprvé,“ vysvětluje paní Lubová, které její profesní čest nedovolila o celé záležitosti mlčet.

Žádná snaha věci vyšetřit

Manželé se pokusili nejprve anonymně obrátit na krajský úřad a na ombudsmana, nikde se však nedočkali snahy podezření prošetřit.

Poté, co se případ dostal do médií, Pokorný podal na Lubovy trestní oznámení za pomluvu. Výsledkem soudního jednání bylo absurdní rozhodnutí, v němž shledal Lubovy vinnými z toho, že křivě obvinili novojičínský dětský domov z týrání svěřených dětí, a odsoudil je k podmíněnému pětiměsíčnímu trestu. „Bodem naší obžaloby bylo to, že jsme upozornili krajský úřad a ombudsmana – tedy instituce, které se těmito věcmi mají zabývat!“ vysvětluje tento neuvěřitelný paradox paní Lubová.

Boj za správnou věc

Manžele Lubovy celý absurdní spor připravil o mnoho času, sil a pochopitelně i peněz. Teprve po pěti letech se dočkali zadostiučinění v podobě vý-

roku soudu, že trestný čin pomluvy nespáchali. Věřím, že jejich příběh může být pro spoustu lidí poučecím, že věci by se měly dotahovat do konce. Obzvlášť pokud bojujete za správnou věc.

Martin Marek

Právo je cesta k cíli

V roce 2009 otřásla naší zemí kauza týkající se nekalých praktik na plzeňské právnické fakultě.

Martin Marek byl v té době jejím studentem a akademickým senátorem, především ale tím, kdo se nebál vystoupit ze studentkých řad.

Jako první tak otevřeně promluvil do médií o všem, co se na fakultě odehrávalo.

Kritika fakulty

Martin měl odvahu hlasitě upozornit na nestandardní praktiky některých vyučujících i skandální diplomové práce.

Za svou otevřenost si však vysloužil vlnu negativních reakcí, a to především z řad svých spolužáků. Ti Martinovo vystupování vnímali jako poškozování dobrého jména jejich fakulty.

Proti obchodnímu domu

Martinovy aktivity se však neomezily jen na nápravu poměry na plzeňských právech.

V nedávné době se angažoval především proti výstavbě obchodního domu v historickém centru Plzně, s níž řada místních obyvatel již od počátku nesusouhlasila.

Vyburcoval k aktivitě ostatní

Kampani, kterou Martin s přípravným výborem referenda vedl, se podařilo vyburcovat občany k aktivitě. Aby se ozvali, zapojili a dali tím na jevo, že jim osud jejich města není lhostejný.

Martin Svoboda

Boj s hazardem

Martin Svoboda strávil v začarovaném kole rulety několik let. Nechal v ní vedle obrovských finančních částek i soukromý a rodinný život či úspěšný byznys.

Tyto nepříjemné životní zkušenosti se však rozhodl využít v boji proti přebujelému hazardu a zabránit v co největší míře dalším ta-

kovým rodinným tragédiím a podobným osudům.

Aby gambling nebyl tabu

Martin si uvědomil, že gambling je obrovským celospolečenským problémem, který se týká tisíců jednotlivců a rodin.

Rozhodl se proto založit sdružení Občané proti hazardu s cílem, aby takovýchto lidí do budoucna bylo co možná nejméně a hazard se v České republice dostal do akceptovatelných mezí.

Zpověď vyloučeného hráče

Martin Svoboda o své závislosti napsal knihu, kterou se ale podařilo vydat až na třetí pokus. Hazardní lobby mu v tom totiž dvakrát zabránila.

„Musel jsem to udělat z povinnosti ke všem lidem, kterým jsem ublížil a z povinnosti ke statisícům dalších rodin, které měly podobný osud,“ říká snad již navždy vyloučený gambler. Za své dílo obdržel mezinárodní cenu Egona Erwina Kische za literaturu faktu.

Martin Skalský

Diktát peněz

Martin Skalský žil několik let jako squatter v jednom domě ve Strašnicích – snažil se tím zabránit demolici významné památky. Nyní se pokouší přesvědčit občany, aby se nebáli vstupovat do veřejného dění.

Unikátní čtvrť

„Jednalo se na pražské podmínky o dost netypickou zástavbu, byl to vlastně pozůstatek staré vesnice kousek od pražských Hradčan,“ popisuje Martin.

Unikátní čtvrť, kterou architekti nazývali Zlatou uličkou Prahy 6, vedle hodnotné zástavby obsahovala i pozůstatky původní sociální struktury. Martin svoji snahu zamezit nahrazení hodnotných staveb moderními vilami popisuje jako první osobní zápas o podobu kousku svého města.

Osm let ve Zlaté uličce

Celých osm let nebylo město schopno squatery ze Strašnic dostat pryč. Nepočkalo ani na rozhodnutí soudu a jednoduše chráněné domy srovnalo se zemí a jejich obyvatele vystěhovalo.

„Jednoho dne přijela soukromá firma, která naházela vše do kontejnerů a odvezla,“ přibližuje Martin konec své několikaleté snahy.

Vyhlášení památkové zóny

Díky činnosti aktivistů ale byly Strašnice prohlášeny za památkovou zónu. Namísto zbořených staveb poté byly postaveny alespoň jejich repliky.

Matěj Hollan

Profesionální občan

Brněnský rodák Matěj Hollan je ukázkovým příkladem toho, jak se dá úspěšně angažovat ve prospěch občanského života. I když je mu teprve osmdvacet let, má za sebou již několik úspěšných kauz.

Momentálně se snaží o regulaci hazardu a zlepšení české legislativy. Vše bere s nadhledem, o čemž vypovídá i satirický web Žít Brno, který pomáhá zakládat.

Za nejvíce heren na světě může ministerstvo

Téma regulace hazardu se občanskému sdružení Brnění, které Matěj založil a v němž působí, podařilo velmi dobře medializovat. „Podařilo se nám upozornit veřejnost a média, že vina leží na straně ministerstva financí.

Přesvědčili jsme také několik obcí, aby současný zákon o regulaci hazardu napadly u Ústavního soudu,“ vyjmenovává Matěj.

Děravá legislativa

„S čím se v oblasti naší angažovanosti potýkám nejvíce, je děravá legislativa. Buď jsou zákony děravé, nebo nejsou vůbec,“ rozčiluje se.

Proto přibližně s dalšími dvaceti organizacemi naplánoval kampaň Rekonstrukce státu, která usiluje o přijetí konkrétních zákonů v devíti oblastech, jako jsou anonymní akcie, státní podniky nebo veřejné zakázky.

Michal Balabán

Advokát pacientů

V roce 1994 byl hospitalizován s psychiatrickou diagnózou. O pár let později, když byl jeho stav stabilizován, se rozhodl založit celorepublikové občanské sdružení uživatelů psychiatrické péče Kolumbus a změnit pohled veřejnosti na duševně nemocné.

V současnosti se Michal Balabán, vystudovaný právník, podílí na projektu patientských důvěrníků a poskytuje právní pomoc těm, kteří se sami často bránit nemohou.

Zájem o pomoc je veliký

„Patientský důvěrník je určitá forma podpory hospitalizovaných pacientů,“ popisuje Michal hlavní záměr projektu. On sám pak poskytuje právní poradenství po e-mailu i při osobních setkáních. Aktuálně dojíždí jednou měsíčně do Psychiatrické léčebny Bohnice. Jelikož je ale zájem ze strany pacientů enormní, uvažuje o tom, že by své návštěvy zintenzivnil.

Problémy české psychiatrie

K nejpálčivějším problémům, které Michal s pacienty řeší, patří otázky zbavení způsobilosti k právním úkonům. „V České republice je momentálně zhruba 22 tisíc lidí zbaveno či omezeno ve způsobilosti k právním úkonům. A toto číslo se každoročně zvyšuje,“ konstatuje Michal, který se snaží bojovat proti nekritickému přijímání znaleckých posudků.

Michal Eger

Krádež z pozice moci

V roce 2011 došlo na městském úřadě Brno-Žabovřesky k nepříjemné aféře. Vyšlo najevo, že tajemnice Jarmila Kučerová si za peníze radnice tiskla propagační letáky pro svou volební kampaň, čímž způsobila zhruba patnácti tisícovou škodu. Michal Eger v té době vykonával na úřadě funkci správce počítačové sítě a byl to on, kdo celou záležitost odhalil. Když se u svých nadřízených nedočkal sjednání nápravy, neváhal riskovat své místo a podal na tajemnici trestní oznámení za zpronevěru.

Výpověď jako pomsta

Záhy Michal o své místo skutečně přišel – obdržel výpověď pro „soustavné porušování pracovní kázně“. Rozhodl se samozřejmě ohradit a soudně napadnout platnost výpovědi, která byla evidentně pomstou tajemnice Kučerové. Ta se koneckonců nakonec přiznala k tomu, že se zpronevěry skutečně dopustila, a musela tak z funkce odejít. Michalův soudní spor s městskou částí Brno-Žabovřesky tím však bohužel neskončil.

Výsledek v nedohlednu

Projednávání případu se neustále protahuje – první stání proběhlo teprve loni v září a výsledek je zatím v nedohlednu. Michal Eger však i přes všechny nepříjemnosti přiznává, že by neváhal angažovat se ve věci znovu.

Miloslav Lomič

Stop těžbě a úplatkům

Miloslav Lomič se postavil proti těžbě čediče na kopci Tlustec. S místními občanskými iniciativami se snaží zastavit obnovení těžby. Spor nabral obrátky, když jim byl nabídnut několikamilionový úplatek.

Důvodů, proč by se na Tlustci nemělo vůbec těžit, je podle Miloslava hned několik. Těžba především poškozují krajinu a vzácnou přírodu.

Těžba především poškozují krajinu a vzácnou přírodu.

Přírodní dominanta

„Tlustec je velice významný z hlediska druhové pestrosti a vyskytuje se na něm neobvykle velké množství chráněných druhů,“ doplňuje.

Nepoctivá nabídka

Jednoho dne Miloslavovi zatelefonoval člověk s nabídkou pomoci v kauze Tlustec. „Už na první schůzce řekl, že nabízí každému z našich třech sdružení 1,3 milionu korun za to, že přestaneme aktivně vystupovat proti těžbě,“ upřesňuje. Nabídka úplatku okamžitě odmítli a nahlásili na policii. Momentálně Miloslav Lomič čeká na to, jak dopadne soudní řízení s korupčníky a věří, že Tlustec zůstane zachován i pro další generace.

Mojmír Vlašín

Ochrana Šumavy

Mnozí si jeho obličej vybaví v souvislosti s pořadem Nedej se! Někteří jej spíše znají jako svého profesora. Ti zasvěcenější však vědí, že Mojmír Vlašín je především vášnivý ekolog a zoolog. Za třicet let praxe se angažoval v mnoha úspěšných projektech. Jeho nekonečným bojem je však záchrana Národního parku Šumava.

Kácení stromů

Mojmír se účastnil blokády na Šumavě celkem třikrát. Vedle toho, aby se na stůl vrátila diskuze s vedením, bylo dalším důležitým cílem blokády zastavit kácení stromů. „Podařilo se nám to trochu zmírnit. Původně bylo v plánu pokácet asi tisíc stromů a díky našemu zásahu jich pokáceli jenom dvě stě,“ vykládá Vlašín. Současné vedení však opět nesledují cíle ochrany přírody.

Těžké vyjednávání

Dříve byl podle Mojmíra hlavním problémem komunistický režim, nyní jsou největší komplikací peníze a zájmy lidí, kteří je mají k dispozici.

„Tam, kde jsou peníze, se těžko něco vyjednává,“ říká s povzdechem. Přesto však doufá, že jednou přestane být národní park Šumava podnikem na kácení stromů a prodej dřeva a stane se vrcholnou institucí ochrany přírody.

Věra Ježková

HRDINOU
MŮŽE BÝT
KAŽDÝ

Hospodaření po ČEZku

Věra Ježková se již několik let nebojí otevřeně upozorňovat na nekalé praktiky v akciové společnosti ČEZ: předávání nepravdivých informací o zásobách hnědého uhlí či případy jeho nelegální těžby.

Tyto skutečnosti mohou pro společnost vyústit ve zmaření investic do obnovy elektrárenských bloků. Přestože má ale v rukou orazítkované dokumenty, které její sdělení potvrzují, je stále ignorována.

Výpověď za upozornění

Když se Věra v rámci své diplomové práce začala detailněji zabývat geologickými podklady v Severočeských dolech, ve kterých v té době pracovala, zjistila nesrovnalosti ve výpočtech zásob uhlí. Domnívala se, že jde o omyl. Ovšem poté, co na chybu upozornila technického ředitele, byla z „organizačních důvodů“ propuštěna.

V roce 1999 nastoupila na Státní fond životního prostředí. Přesto se z pozice akcionářky Severočeských dolů této problematice věnovala dál. V té době jí byla také nabídnuta generálním ředitelem dolů lukrativní pozice poradce. Ovšem pouze s podmínkou, že o problematice nelegální těžby uhlí na Dolech Nástup Tušimice a o jeho podhodnocených nerostných zásobách nebude hovořit. Na nekalou domluvu však nepřistoupila.

Investice 25 miliard ohroženy

Nelegální těžba uhlí a nadhodnocování jeho množství má za následek jeho chybějící zásoby pro záměr společnosti ČEZ.

Ta chce realizovat obnovu tří bloků v elektrárně Pruněrov II za 25 miliard. „Podle ČEZu mají mít zmíněné bloky ekonomickou návratnost za pětadvacet až třicet let jejich provozu. V přílehlých Dolech Nástup Tušimice by tedy musely být zásoby uhlí do období 2039 až 2044. Ovšem kvůli nelegální těžbě budou vyčerpány již od deset až patnáct let dříve,“ říká Věra Ježková.

Tuto skutečnost vysvětluje manažerům společnosti na valných hromadách už pět let. ČEZ však na její varování nereaguje. Záměr projektu na moderni-

zaci Pruněrova II běží dál. A aktéři kauzy varování stále ignorují, přestože již policie problematiku vyšetřuje.

Věra Ježková byla za své dlouhodobé upozorňování na nehospodárné počínání ČEZu odměněna cenou za odvalu Nadačním fondem proti korupci.

Monika Mareková

Rovnoprávnost cizinců

Ne každému se podaří zúročit své oborové znalosti již při studiu.

Monika Mareková, absolventka Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, to však dokázala.

Odhálila, že dosavadní česká právní úprava je pro cizince diskriminační a vydobyla pro všechny zahraniční studenty, navštěvující české školy, slevu na cestovné. Cesta od prvotní myšlenky k cíli však trvala bezmála dva roky.

Proti diskriminaci

Proti diskriminaci

Na stáži ve Švýcarsku Monika zjistila, že fakt, že slovenští studenti nemají v Čechách nárok na slevu na cestovné, je s evropským právem v rozporu.

Konzultovala svou situaci také s tamními učiteli a ti jí dali za pravdu. Ambiciózní studentka práv se rozhodla, že to tak nenechá.

Tvrdohlavost se vyplatila

Po návratu do Čech se Monika pustila do zaputitého boje. Když u jiných institucí se svými argumenty nepochodila, zkusila se obrátit na ombudsmana.

Ten s Monikou souhlasil, využil svých pravomocí a navrhnul ministroví financí změnu diskriminační normy.

„Šéf státní kasy ombudsmanův návrh přijal, starý cenový výměr zrušil a vydal nový, který již diskriminační podmínku neobsahuje,“ uzavírá své vyprávění Monika.

Olga Richterová

Vesnice ve městě

Olga Richterová si přejí spojit všechny, kterým jde o krásnější Prahu 10.

Ráda by, aby se v tomto místě všichni cítili skutečně doma, znali své sousedy a měli možnost se zapojit.

Pořádání sousedských akcí, sledování dění na radnici či informování sebe navzájem i širší veřejnosti však není snadný úkol.

Arogance moci

Arogance moci

Zlomem ve směrování její činnosti byla pro Olgu Richterovou návštěva zasedání místního zastupitelstva.

„Lidé tam plakali, protože jim starosta nechtěl umožnit odkoupit byty, ve kterých žili třeba i padesát let,“ říká.

„Ta nespravedlnost mě zasáhla. Ta arogance moci a hlavně pocit, že se o tom skoro neví.“ Začala tedy o problému alespoň psát články.

Když každému na okolí záleží

Podařilo se jí dát dohromady platformu Společně pro Desítku. Spolu s ostatními členy, kterým stejně jako jí není lhostejné, v jakém prostředí žijí, Olga zdůrazňuje ideu jakýchsi vesnic ve městě.

„Dnes už se ví, že dobře udělané město s dobře nastavenými službami v okolí může zůstat takovou vesnicí. Zdravíš se s lidmi na ulici a znáš každý kout. Potom ti na tom místě záleží a zajímáš se o něj. A hlavně se tam dá skutečně žít a je nejnem bydlet,“ říká Olga Richterová s úsměvem.

Ondrej Lunter

Masarykův demagog

Jeden projekt, který již několik let kontroluje, zda politici skutečně mluví pravdu.

Druhý, který se snaží vnášet do veřejných debat kritičnost.

Za oběma z nich stojí mladý politolog Ondrej Lunter.

Kontrola politiků

Tím, že Ondrej Lunter studoval politologii, měl k veřejnému dění a politice přirozeně blízko.

„Se spolužákem Matějem Hruškou jsme pravidelně sledovali politické relace. Díky tomu jsme si uvědomili, že vlastně politiky nemá kdo kontrolovat.“

Moderátor nemá kapacity ani možnosti neustále na diskutující dohlížet. Tuto úlohu pak musí plnit veřejnost,“ popisuje Ondrej, co jej společně s Matějem motivovalo k tomu založit server Demagog.SK.

Ten má za cíl zmiňovanou veřejnou kontrolu suplovat tím, že pravidelně hodnotí, zda je to, co politici veřejnosti prezentují, pravda, nebo ne.

Konfrontace názorů

Ondrej ovšem nezůstal pouze u kontroly politiků. Jeho další iniciativou se stal projekt Masarykovy debaty.

V těch řečnicí konfrontují své názory na kontroverzní společenská témata spolu v interakci s publikem.

„Pokud si budeme schopni navzájem vyměňovat konstruktivní argumenty, budeme se i více repektovat,“ míní Ondrej Lunter.

Pavel Vavříčka

Očkování jako volba

V roce 2000 se Pavel Vavříčka poprvé rozhodl odmítnout očkování pro svého syna. Byl za to potrestán desetitisícovou pokutou a pohrůzkou správného řízení. Když o tři roky později udělal totéž, u pohrůžky již nezůstalo.

Vraťme právo rozhodování rodičům

„Očkování je invazivní zásah, vakcíny navíc obsahují spoustu aditivních látek, jako je formaldehyd,“ upozorňuje Pavel na možná rizika. V celé kauze mu jde ale spíše o způsob, jakým český stát zasahuje do autonomie volby občanů.

Podle něj u nás stále funguje „polosocialistický“ styl zdravotnictví. „Lékaři by měli pouze doporučovat nebo i přesvědčovat, konečné rozhodnutí by ale mělo zůstat na rodičích,“ míní.

Deset let nesnázi

Ze začátku Pavel vstupoval do sporů s úřady úplně sám, měl dokonce problémy sehnat někoho, kdo by jej u soudu zastupoval.

„Byla doba, kdy jsem byl na hranici, jestli mám ze všeho utéct. Dnes jsem rád, že jsem zůstal. Pokud to ostatním lidem pomůže, je to dobře,“ popisuje nelehké momenty svého téměř deset let se táhnoucího sporu. Že jej čekají ještě další soudní dohry, bere s lehkostí. „Je to jen obyčejný příběh člověka, co se rozhodl šprajcnout,“ směje se.

Petr Šourek

Recyklují korupci

Bojovat proti korupci se Petr Šourek rozhodl vskutku originálně. Úplatkářství zpracované do podoby turistické exkurze je vyhledávaným zbožím, které Petr nabízí občanům České republiky i cizincům z celého světa.

Nemocnice na kraji zákona

Jednou ze zastávek Petrovy cestovní agentury Corrupt Tour je Fakultní nemocnice Motol proslulá takzvanými kulichy – prominentními pacienty, kteří si pro sebe zajišťují exkluzivní zdravotní péči z veřejných prostředků.

„Když potom čekáte v nemocnici a někdo vás přeskočí, tak vám to příjemné není. A je vám jedno, co je to za člověka. Prostě přišel po vás a na jednu je před vámi proto, že má nějakého strejdu,“ popisuje Petr jednu z korupčních pamětihodností, ke které vodí návštěvníky.

Fabrika na zpracování úzkosti

Petr vytvořil fenomén, za kterým jezdí i novináři ze zahraničí. Corrupt Tour vznikl ve společenské atmosféře, která byla podle něj poznamenána úzkostným strachem, co by se mohlo člověku stát, když o korupci veřejně otevřeně promluvil.

Šíří se dojem, že korupce je všudypřítomná a nedá se s ní nic dělat. Tuto blbou náladu se Petr rozhodl recyklovat podobně, jako se třídí a zpracovává odpad, a vyrobit z ní něco užitečného. A o „cestování za korupcí“ je mezi lidmi zájem.

Renata Chmelová

Trojmezí pro lidi

„I když s politiky jednáte na odborné bázi a předložíte zásadní argumenty, přesto je ta moc silnější a oni si mohou prosadit, co chtějí,“ říká Renata Chmelová, která již tři roky bojuje proti developerům a pražským zastupitelům.

Situace se ale obrací, nyní sedí s finančníky u kulatého stolu a její občanské hnutí výrazně ovlivnilo podobu předvolební kampaně.

Masivní petiční akce

V pražských Záběhlicích se rozkládá krajina, kterou byste v Praze asi normálně nečekali: nezoraná pole, vysoká bujná vegetace, nedaleký potůček Botič.

V roce 2009 se Renata rozhodla postavit proti záměru přeměnit lokalitu na samé hranici přírodního parku v betonové sídliště. Spolu s dalšími usedlíky zorganizovala petiční akci. Během pouhých jedenácti dnů její výzvu podpořilo přes 16 tisíc Pražanů.

Z městské zeleně politické téma

Zásadní obrat v kauze se objevil před posledními pražskými komunálními volbami. Renata se rozhodla uspořádat debaty s politiky, demonstrace, happeningy, vystoupila v televizi. Dobojevo ovšem ještě není, i když nový územní plán byl již zrušen. Renata se kvůli Trojmezí nakonec rozhodla odejít i ze zaměstnání a nyní se věnuje aktivismu na plný úvazek.

Šárka Jirásková

Pro Ivanu K.

Šárka Jirásková se poprvé setkala s Ivanou Königsmarkovou, po svém prvním porodu, kdy jí Ivana pomohla vyřešit problémy s kojením.

Později byla Ivaně soudně pozastavena činnost z důvodu údajného pochybení při asistenci u jednoho domácího porodu.

Nestandardní proces

Případ se ovšem nesl v nestandardním duchu. „Žalobu nepodali rodiče, ale ministerstvo a nemocnice. Posuzovatelé případu byli lidé bez zkušeností s tímto typem porodů. Materiály obhajoby byly odmítnuty, včetně svědectví v Ivanin prospěch,“ vysvětluje Šárka.

Rozhodla se, že v tom Ivanu nenechá. Začala na webu uveřejňovat příběhy lidí, kterým Ivana pomohla.

„Zpočátku se jednalo jen o porodní příběhy, v poslední době ale chodí příběhy všeho druhu, protože Ivana vedla předporodní kurzy, poradnu, uměla pomoci,“ popisuje Šárka.

Ivana byla nakonec před nedávnou dobou Ústavním soudem zproštěna veškerých obvinění.

Stanislav Zajíček

Starost o školství

České školství se zmítá v problémech. Tím nejpalčivějším je nedůvěra a zmatek okolo novel školského zákona a státních maturit. Stanislav Zajíček, působící jako pedagog na brněnském Gymnáziu Matyáše Lercha, se snaží změnit k lepšímu alespoň to, co je v jeho silách.

Problém státních maturit

„Systém státní maturity předpokládá, že zkouška uzavírající studium bude jednotná pro všechny typy škol, ačkoliv střední školy jsou z povahy věci různorodé, a především mají různé vzdělávací programy,“ vysvětluje Stanislav, proč se stal iniciátorem petice proti novele školského zákona a proti podobě prvních státních maturit.

Respektovat výukový program

Jeho bezprostředním cílem je dosažení toho, aby zkouška více respektovala výukový program každé školy a aby studenti nebyli při jejím vyhodnocování kráceni na svých právech.

Stanislav Zajíček se umí postavit jak za své studenty, tak za své nadřízené. V roce 2009 se stal hlavním iniciátorem protestů proti nespravedlivému odvolání ředitele jeho gymnázia. K petici se tehdy připojila celá řada místních pedagogů, studentů, absolventů a dalších občanů.

Zdeněk Vacek

HRDINOU
MŮŽE BÝT
KAŽDÝ

Chráním pitnou vodu

Zprvu hydrogeolog Zdeněk Vacek dělal svoji práci jako každý jiný.

Dnes se ho snaží Zlínský kraj umlčet žalobou, protože jeho odborné posudky ukazující rizika holešovské průmyslové zóny, vystavěné na zdroji pitné vody, ohrožují politické cíle krajských zastupitelů.

Posudek jako každý jiný

Krátce před Vánoci v roce 2010 Městský úřad Holešov požádal Zdeňka o vypracování posudku na možnou přítomnost látek z gumárny Mitas v průmyslové zóně.

„Eventuální znečištění by došlo až do vodárenských studní. Gumárna operuje s takovým množstvím a druhy látek, které tam z hlediska zákona nemají co dělat,“ shrnuje výsledek posudku Zdeněk, který je již čtyřicet let uznávaným odborníkem v oboru hydrogeologie.

Místo, na kterém se holešovská průmyslová zóna nachází, je zároveň unikátním zdrojem pitné vody. Představuje jímací území, do kterého stéká z blízkých Hostýnských vrchů voda.

„Jiný zdroj podobné kapacity v širém okolí není. Vodu z tohoto zdroje každodenně využívá 28 tisíc lidí ze dvou měst a okolních obcí,“ popisuje významnost a nenahraditelnost vodního zdroje Zdeněk.

Zašlapat, umlčet!

Krajští politici zažalovali Zdeňka Vacka za vypracování posudku, který podle nich vedl ke zmaření investice. „Viní mne z toho, že jsem svým posudkem způsobil vzbourění lidí a chtějí po mně pašální platby za ušlý zisk za neuskutečněný prodej,“ shrnuje obsah žaloby Zdeněk.

„Kraj utratil 400 tisíc korun za oponentské posudky, aby vymohl škodu 80 tisíc. Je to jednoznačný úmysl mě umlčet,“ vysvětluje. „Valná hromada České asociace hydrogeologů neshledala odborné ani etické pochybení Ing. Zdeňka Vacka a plně se staví za jeho odbornou způsobilost v oboru hydrogeologie,“ zní vyjádření Zdeňkovy profesní organizace.

„Na ulici se často setkávám s tím, že mi lidé vyjadřují podporu. Je to jejich pitná voda, a tak mi dr-

ží palce,“ říká Zdeněk a dodává: „Čtyři dekády hledám vodu, navrhuji ochranná pásma, chráním ji. Proč bych na konci profesní dráhy začal dělat něco špatně nebo proti svému přesvědčení?“

T. Feřtek, Z. Slejška

Tomáš Hnetila

Václav Průšek

Debatujeme o školství

„To základní, o co nám jde, je popularizovat vzdělávání jako téma,“ vysvětluje Zdeněk Slejška – člověk, který stál u zrodu obecně prospěšné společnosti EDUin.

Spolu se svým kolegou Tomášem Feřtkem se snaží rozproudit v Čechách debatu o vzdělávání a srozumitelnou formou zpřístupnit široké veřejnosti informace o dění a trendech v této oblasti.

Rodiče vítání

Přízeň rodičů a studentů si EDUin vydobyl především díky debatě související s prvním ročníkem státních maturit.

Za tři roky své existence se EDUinu podařilo zrealizovat také několik zajímavých projektů. Na podzim 2011 byl spuštěn projekt „Rodiče vítání“, se kterým se duo pokusilo oslovit rodičovskou veřejnost.

„Program jsme nastavili tak, aby usnadňoval komunikaci mezi konkrétním rodičem a konkrétní školou,“ vysvětluje Tomáš.

Projekt Extratřída

„Na to pak navázal projekt Extratřída, díky němuž se žáci druhého stupně učí přemýšlet, co je v jejich okolí zapotřebí zlepšit a jak toho dosáhnout,“ doplňuje Zdeněk.

Aktuálně se EDUin věnuje také kampani „Česko mluví o vzdělávání“, která má vést k debatě o cílech vzdělávání a větší stabilitě školské politiky v České republice.

Prestiž plzeňským právům

V současné době se asi nenajde mnoho právníků, kteří by se rádi pochlubili titulem dosaženým na právnické fakultě v Plzni.

Tomáš Hnetila je studentem, který by to rád změnil. Dobře ví, že dobrá pověst se buduje dlouhé roky, ale ztratit se dá během jediného okamžiku.

Za kritiku disciplinární řízení

Přestože Tomáš Hnetila vykonal pro svou fakultu coby studentský senátor spoustu záslužné práce, v červnu loňského roku mu hrozilo vyloučení ze školy.

Důvodem zahájení disciplinárního řízení byl Tomášův výstup v reportáži České televize, při němž otevřeně vyslovil, že vedení fakulty by mělo místo urážlivých útoků na účet akreditační komise raději napravovat nedostatky, které jsou mu vytýkány.

Něco se zlepšilo, něco zhoršilo

Disciplinární řízení bylo nakonec zastaveno rektorkou, a tak Tomáš Hnetila své studium zanedlouho završí státnicemi.

Jak hodnotí situaci na fakultě dnes? „Některé věci se zlepšily, některé naopak zhoršily. Nápadů na to, co všechno by se ještě dalo vylepšit, je opravdu spousta, ale ochota vedení je téměř na bodu mrazu. Perspektivy fakulty bohužel momentálně nevypadají příliš dobře,“ usuzuje Tomáš Hnetila, který by rád, aby se plzeňským právům vrátila prestiž.

Moudrá příroda

Jako o zlatém pruhu České země hovoří Václav Průšek o úrodné krajině, kde se narodil.

Za posledních deset let ale přibylo v malé vesničce na sto nových domů, které kromě půdy poničily také původní obec ní architekturu.

Další zástavba

Zastupitelstvu se to asi zdálo pořád málo. Chtělo tak uvolnit k zástavbě další plochu o velikosti sto hektarů.

„To už jsem nevydržel. Podal jsem požadavek na krajský úřad k zastavení takového záměru. Plocha tak byla snížena na pětatřicet hektarů, což je ale pořád hodně,“ míní Václav.

Stojí za to se prát

Co se ho ale dotklo nejvíce, je letitý spor s podnikatelem, který nechal zavozit pozemek, který si koupil přímo za humny Průškova domu.

„Prohlubeň, do které navozil asi osm set nákladních aut vybagrované hlíny, byla původně suchá nádrž, jež sloužila jako protipovodňové opatření,“ zmiňuje Václav, který v obci pamatuje pět povodní.

Čekají ho soudy

Rozhodl se, že se postará o to, aby bylo opatření proti záplavám vráceno do původního stavu a soudní tahanice mohly začít. Letos jej čekají další dva soudy, nicméně se nevzdává. „Je spousta věcí, za které se stojí prát,“ konstatuje.

Vladimír Burda

Čisté plíce pro Ostravu

Ještě do poloviny minulého století se o obci Radvanice hovořilo jako o vyhlášené rekreační oblasti Ostravska. Díky čistému ovzduší zde bylo dokonce umístěno i plicní sanatorium.

V padesátých letech se ovšem situace se stavbou huti razantně změnila. Vladimír Burda je místním občanem a zakladatelem občanského sdružení Vzduch, které usiluje o lepší životní podmínky a čistší ovzduší pro sebe i pro budoucí generace.

Měření zplodin v ovzduší

Největším dosavadním úspěchem sdružení je bezpochyby prosazení kontinuálního měření zplodin v ovzduší.

Výsledky monitorování stavu ovzduší prokázaly, že jsou v Radvanicích dlouhodobě a extrémně překračovány zákonné limity znečištění, a to zejména

u prachu a toxického benzo(a)pyrenu a arsenu.

Děláme věci, které mají smysl

Vzduch má ale na svém kontě také celou řadu dalších dílčích úspěchů. „Změny, které se zde podařilo prosadit, pozitivní ohlasy a podpora ze strany místních obyvatel, spolupráce s Ekologickým právním servisem – to všechno jsou věci, které nás utvrzují v tom, že děláme něco, co má smysl,“ dodává Vladimír přesvědčeně.

Vladimír Buřt

Strážce Podkrušnohoří

Narodil se v jedné z více než stovky obcí, které byly ve zdejších kraji zcela zbytečně zničeny kvůli těžbě uhlí, a prožil zde prakticky celý život. Dnes se Vladimír Buřt zasazuje o to, aby místní lidé už nikdy nemuseli nedobrovolně opustit své domovy. A dívat se na to, jak se dosud krásná krajina mění ve zdevastovanou poušť.

Zachránit to málo, co se zachovalo

Vladimír Buřt je místostarostou obce Horní Jiřetín, která leží v severozápadních Čechách nedaleko Litvínova, a oblast jeho aktivit je opravdu široká. Posledních 15 let bojuje za záchranu zejména církevních památek. Od poloviny 90. let zasedá v zastupitelstvu obce Horní Jiřetín a jeho hlavním zájmem je udělat vše pro to, aby zůstal Horní Jiřetín a ostatní zbylé vesnice v Podkrušnohoří zachovány – a spolu s nimi i malý kousíček původní ne-

zničené krajiny.

Velké výsledky i drobná vítězství

Nehlekká práce přináší své ovoce v podobě spousty drobných vítězství, která Vladimíra těší: „V hodně vypjatých obdobích se tu lidé v Jiřetíně a v Litvínově semknou a vystupují spolu. A to je na tom to krásné a hodnotné.“ Za úspěch považuje také to, že se obci podařilo získat dotaci z Evropské unie na obnovu infrastruktury.

Vladimíra Nová

Zbytečná silnice

Fakt, že se na plzeňské radnici za posledních dvanáct let několikrát změnilo zastupitelstvo, nic nemění na tom, že smýšlejí pořád stejně. Jak jinak si vysvětlit jejich urputnou snahu postavit silnici, která vyústí u porodnice, razantně zhorší životní prostředí, zdevastuje unikátní čtvrť a hlavně – je zbytečná? Skupinka obyvatel plzeňské čtvrti Roudná se rozhodla, že se pokusí městu jeho plán přezkázat. Důležitou úlohu ve skupině „vzbouřených“ plní Vladimíra Nová.

Zákopová válka

Na své straně má žena skoro celou Roudnou, aktivně s ní ale bojuje jen asi deset lidí. „Za ta léta se to dost promíchalo, lidé odpadávají, jiní přicházejí, ale ten zdravý střed už se ustálil. Dokonce se z nás stali přátelé,“ usmívá se Nová. Rezidenti vyčkávají, s čím přijde radnice, vzápětí odvracejí úder

a tak pořád dokola.

Nákupní centrum

Kromě toho Vladimíra bojuje také za krásu města jako celku. Stála například ve středu akterů, kterým se podařilo vyvolat referendum o stavbě obřího obchodního komplexu. Petiční výbor, jehož byla členkou, sbíral takřka dvacet tisíc podpisů plzeňských obyvatel a referendum nesouhlas s dalším obchodním komplexem zpečetilo.

Zlata Hálová

Garáže pod Zelňákem

Smrtelnou ránu chtěl Zelnému trhu v Brně zasadit soukromý investor. Budování privátních podzemních garáží mohlo vážně poznamenat nejpůsobivější historické náměstí v Brně, které již přes 400 let slouží jako trh se zeleninou a ovocem. Arogantní záměr však narazil.

Srdeční záležitost

„Blízko Zelného trhu bydlím, je to moje srdeční záležitost, to místo je krásné a jeho genius loci silný,“ popisuje Zlata. „Lidé zprvu vůbec nevěděli, že se nejedná o garáže pro veřejnost a že vůbec nejde o odlehčení centru města od aut,“ vysvětluje Zlata nezbytnost pravdivého informování veřejnosti. „Nemohli jsme zůstat osamoceni, potřebovali jsme na svou stranu veřejné mínění,“ popisuje.

Ve dvou kolech se jí nakonec podařilo sebrat pět a půl tisíce hlasů pod protestní petici nesouhlasící s výstavbou podzemního parkoviště. Tlak veřejnosti byl silný a magistrát kapituloval.

„Na začátku nás bylo osm. Potom se ale přidala široká veřejnost a řada dobrovolníků. Zásluhu na úspěchu má více lidí,“ vypočítává.

Alena Jírová

Angažovaná vědkyně

Alena Jírová je botanička. Působí na Akademii věd, dvou univerzitách a ve státní ochraně přírody.

Během léta 2011 si našla čas hájit zákon a přírodu během kácení na šumavském Ptačím potoce.

„Na Šumavě je spousta hospodářských lesů, kde je potřeba zasahovat a zásahy člověka jsou nezbytné.

Ale kde jsou podmáčené, rašelinné nebo vysokohorské smrčiny, tam uschnutím dospělých smrků život lesa nekončí. Naopak je tím nastartována jeho regenerace a smrk si dokáže pomoci sám.“

Správa NP Šumava rozjela protizákonné kácení v bezzásahových zónách, zatímco hospodářské lesy u Modravy zásah dřevorubců potřebovaly a nedostalo se ho tam,“ poukazuje na chyby vedení parku Alena.

Zkreslený obraz v médiích

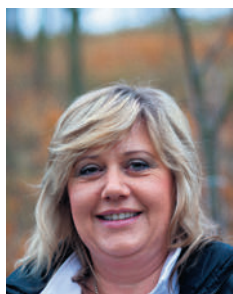
„Lidé mají zkreslenou představu o Šumavě z médií, ve kterých je tamní dění totálně nevyvážené. Interpretace reportérů jsou zavádějící,“ kritizuje Alena média. Na Šumavě měla možnost se bavit i s místními, na které systematicky působí NP Šumava prostřednictvím najaté PR agentury. „Nemám ráda plané řeči. Když se lidem něco nelíbí, tak s tím mají něco dělat,“ uzavírá Alena.

Lenka Hrazdírová

HRDINOU
MŮŽE BÝT
KAŽDÝ

Za práva svého dítěte

Na první pohled usměvavá žena. Člověk ale vnímá, že si Lenka Hrazdírová prožila své. Jejím druhému dítěti ve dvou letech lékaři diagnostikovali dětský autismus.

Nevěděla, na co se má připravit. Narážela nejen na problémy z úřady, ale především na nepochopení okolí. Jeníkovi je

dnes jedenáct let. Navštěvuje běžnou základní školu. I navzdory poruše, již trpí, nosí domů samé jedničky.

Už za půl roku udělal pokroky

A co je vůbec nejdůležitější – za půl roku, kdy se stýká s běžnými dětmi, udělal velké pokroky. Cesta k tomu ale nebyla vůbec růžová.

Lenka Hrazdírová obešla třináct škol, než jejího syna zařadili do běžné školy, na kterou měl podle posudku nárok. „Ačkoli jsem měla pro synovu integraci doporučení, všude mě odmítali. Bylo to hroz-

né. Pro něj i pro mě,“ popisuje své zkušenosti. Školy neměly zájem chlapce přijmout z důvodu složitých úředních průtahů a vyřizování.

V obci, kde Lenka se synem žije, jí ředitelka místní školy integraci přislíbila, nicméně hned následující den svá slova popřela. Rodiče ostatních dětí si to prý nepřejí.

Jsi jiný, nepatříš mezi nás

„Manžel mě opustil krátce po tom, když jsme zjistili, že Jeník trpí autismem. Nebylo to lehké, člověk neví, co má čekat, všechno se mu změnilo a ještě je na to sám,“ vypráví Lenka. Místo opory se jí však v obci dostalo odsouzení místních.

„Jeník je sice jiný, ale nemá nízkou inteligenci. Je to chytrý kluk s vysokým IQ, všechny úkoly v běžné škole, ve které má speciálního asistenta, zvládá,“ vysvětluje Lenka.

Kromě výrazného pokroku, který Jeník za dobu, kdy dochází do Férové školy v Šaraticích, udělal, je pro Lenku také důležité to, že je šťastný.

„Když chodil do školy pro autisty a psychicky postižené děti, uzavíral se. Výuka pro něj nebyla nastavená, jeho možnosti byly jinde. Úkoly se mu zdály snadné a situace, kdy nás navíc ve všech těch ško-

lách odmítali, v něm živila pocit, že je hloupý,“ vzpomíná na těžké období Lenka. Podobný problém jako Lenka řeší stovky rodičů v České republice. Málo z nich se ale samo dokáže bránit. „Když dnes vidím, že Jeník je spokojený a prospívá, vím, že to mělo smysl,“ uzavírá svůj příběh Lenka.

Barbora Stöckel

Rozkrýt nové možnosti

Může to být důsledek přemíry sportu, pomyslela si pro sebe Barbora Stöckel, když z nenadání přestávala mít cit v některých prstech u nohou.

Pak jí ale začaly ochrnovat celé horní i dolní končetiny.

Zatímco brala léky na neuroboreliozu, kterou lékaři chybně diagnos-

tikovali jako příčinu ochrnutí, nádor z dutiny břišní prorůstal páteřním kanálem do mozku, až ochrnula celá.

Nedávali jí šanci na přežití

Upadla do kómatu a lékaři jí nedávali šance na přežití. Barbora se ale probrala.

Po rehabilitaci a dvouletém zapojení do projektu Šance na vzdělání, se rozhodla zůstat a pomáhat dál.

Projekt měl za cíl pomoci navrátit pacienty po úrazech zpět na trh práce, obstarat a zaplatit jim rekvalifikaci.

Konec po dvou letech

Po dvou letech ale skončil kvůli nedostatku financí. „Je to škoda, poptávka je stále velká. Lidé po úrazech nevědí, na jaké příspěvky mají nárok, chtějí se znovu socializovat,“ vysvětluje Barbora. Dnes pomáhá dobrovolně v ústavu Setrvačnost je na obou stranách. „Pacienti nevědí, že projekt už skončil a já jim zase ráda poradím a pomůžu,“ pousměje se.

A ačkoli Barbořiny dolní končetiny zůstaly zcela ochrnuté, vozíku se stále urputně vyhýbá.

Czeslaw Walek

Být gay není tabu

Na jedné straně desítky dopisů od účastníků, kterým jeden týden změnil celý život.

Vedle toho také strach a telefonáty od policie o hrozících útocích ze strany neonacistů. Czeslaw Walek rozhodně není zastáncem toho, že by gayové a lesby měli svou identitu ukrývat.

Jde o komunikaci

Czeslaw Walek, ředitel Prague Pride, chápe celý festival především jako nástroj komunikace s veřejností.

Absenci debaty mezi většinovou a menštinovou populací vnímá jako jednu z hlavních příčin, proč se do jeho organizace pustil.

Že se jedná o nástroj účinný, potvrzuje i to, že po skončení letošního ročníku se v průzkumu přes 50 procent respondentů vyslovilo pro adopci dětí páry stejného pohlaví.

V předchozích letech to přitom byla méně než polovina.

Pozitiva versus strach

Ačkoli pochodu vyhrožovali radikálové, pozitiva převládají. Festival pomáhá lidem především z malých měst a vesnic vypořádat se s vlastní identitou. „Dostáváme od účastníků desítky dopisů s tím, že jsme jim hodně pomohli.“

Cítili se konečně dobře a mezi svými a třeba se i odhodlali přiznat svou orientaci rodině nebo přátelům,“ sčítá Czeslaw Walek úspěchy projektu.

Dana Kudová

Na psychiatrii proti své vůli

Dana Kudová byla ve svých osmi letech diagnostikována jako hyperaktivní.

Šest roků užívala léky na uklidnění, často velmi návykové. Nikdo přitom ji ani její rodinu o možných zhubných účincích antidepresiv neinformoval a nenabídl žádnou alternativní metodu léčby.

Dnes se Dana zasazuje o to, aby se do její situace nedostávali ostatní.

K hospitalizaci stačí málo

Dana denně pracuje s vrcholovými manažery, radí jim, jak dosahovat co největšího úspěchu a zisku. Během svého působení jako konzultantka se setkala s lidmi, kteří se dostali do psychiatrických léčeben. Důvodem nebývá stresující povolání či přepracovanost. „Stačí, když osoba blízká nahlásí, že byla napadena nebo ohrožena na životě. To může být dostačující, aby vás rovnou hospitalizovali v léčebně,“ líčí Dana Kudová.

Z pacientů vězni

Daným klientům nebývají ani předloženy dokumenty, zda s hospitalizací souhlasí. Z pacientů se stávají vězni, a to často na několik dlouhých měsíců. „Takové věci mohou potkat prakticky kohokoliv, kdo byl někdy spojený s psychiatrem,“ upozorňuje Dana, která se již dva roky pokouší těmto lidem pomoci. Vedle toho se například přičinila, aby se Brno stalo další destinací mezinárodní výstavy Psychiatrie: pomoc nebo hrozba? na jaře roku 2013.

Edvard Sequens

Obnovitelné zdroje

Česká republika dlouhodobě patří k největším vývozcům energie. „Představitelé průmyslu vnímají elektřinu jako výhodný vývozní artikl. Protiargumentem je rozsáhlé poškození životního prostředí,“ říká Edvard Sequens, energetický expert jihočeského sdružení Calla.

V Česku se prosazuje opačná vize než jinde v Evropě

Převážná část Evropy snižuje spotřebu elektřiny a tím i její výrobu, u nás se prosazuje vize opačná.

„Současné ministerstvo průmyslu staví koncepci na bázi vzrůstající spotřeby elektřiny. Uvažuje se o dalších reaktorech mimo Temelín. Namísto toho, abychom se vydali evropskou cestou, využíváním čistých zdrojů,“ vysvětluje Edvard a poukazuje na sousední Německo. To staví na soběstačnosti a obnovitelných zdrojích. Energii tam produkují malé společnosti sídlící v blízkosti obcí a často také obce samotné.

Česko a jeho jaderná lobby

Česká republika měla svůj jaderný program už v 60. a 70. letech a v politických kruzích funguje struktura jaderné lobby. Kromě toho je česká veřejnost technokratická a jádru bezmezně důvěřuje. „Jaderná energetika stojí před otázkou bytí a nebytí. Jednostranná informovanost v podobě ekonomického přínosu veřejnost podporuje v jejím nekritickém přijímání,“ dodává Edvard.

Hana Kašpaříková

Tuřany bez průmyslové zóny

V době, kdy se ostatní začali smířovat s tím, že v jejich sousedství vyrostle průmyslová zóna, rozhodla se Hana Kašpaříková nesložít ruce do klína. „Tuřany a jejich okolí jsou mi natolik blízké, že jejich ochraně před průmyslovými záměry svůj čas ráda věnuji,“ říká s úsměvem.

Jednat oficiálně

Sdružení Hana založila v roce 2011 na základě územního plánu, který počítal s novou průmyslovou oblastí.

„Zpočátku jsme postupovali jako neformální skupina osob. Sesbírali jsme mnoho podpisů místních obyvatel, ale bylo třeba jednat na oficiální úrovni,“ říká Hana Kašpaříková.

Od konkrétní kauzy se občanské sdružení začalo zabývat dalšími záležitostmi nejen územního plánování. Nyní tak řeší také výstavbu bytových domů v Holáskách, se kterou místní nesouhlasí.

Dívat se pod ruce

„Překvapilo nás, nakolik byli někteří zastupitelé arogantní a neochotní vést jakýkoli dialog,“ popisuje Hana Kašpaříková a dodává: „Politici zkrátka nemají rádi, když se jim někdo dívá pod ruce.“ Hana nepopírá, že jí její blízké okolí od některých kroků odrazuje. „Naštěstí mám kolem sebe lidi, kteří oceňují výsledky naší práce a jsou rádi, že se průmyslová zóna zatím stavět nebude,“ uzavírá.

Helena Svobodová

Zničující obnova parku

Obnova Tyršových sadů v Pardubicích místo potlesku sklidila vlnu nevole. Projektu totiž stála v cestě rozsáhlá zeleň a stromoví. Proti fantasknímu plánu se zvedl veřejný odpor, který nastartovala Helena Svobodová.

Dvanáct tisíc pro stromy

Schválený projekt se zdál být nedotknutelnou svátostí a hlas občanů jen obtížným hmyzem. Helena proto spolu s dalšími lidmi založila občanské sdružení a tím získala možnost ovlivnit správní řízení o kácení stromů. Od začátku roku 2011, kdy se měl začít realizovat projekt obnovy sadů, se občané Pardubic začali o Tyršovy sady výrazně zajímat. Celkem ve třech peticích se na podporu městské zeleně vyjádřilo přes 12 tisíc lidí. Lidé demonstrovali, sdružení vydalo fotografický kalendář, námítky proti projektu se objevily v rozhlase i v televizi.

Zjistili, že občany nelze ignorovat

Zastupitelé a úředníci Pardubic zjistili, že občany, které mají zastupovat a sloužit jim, nelze ignorovat. „Nám to nepřináší žádnou radost, ty tahanice, nic z toho nemáme. Ale je nám líto to nechat všechno pokácet,“ říká Helena. „Každý strom za to stojí stejně jako každý projev ochoty a zájmu o veřejnou věc,“ chválí Helena spolupráci s ostatními lidmi z Pardubic, kterým není lhostejné, co se v jejich městě děje.

Ivana Mádrová

Aktivní Strašnice

„Lidé by si měli uvědomit, že jsme to byli především my sami, kdo dovolil zlodějům rozkrádat veřejný majetek. Ať už v regionální nebo celostátní měřítku,“ shrnuje v širším kontextu současnou politickou situaci nejen na Praze 10 Ivana Mádrová, předsedkyně spolku Útulné Strašnice.

Polyfunkční centrum

V roce 2010 se radnice rozhodla přestavět park u stanice metra Strašnická. Jednalo se o placečné sportoviště. „Městská čtvrť by ale měla svým obyvatelům poskytovat komfort pohodlí a praktičnost,“ říká Ivana. „Opět jde o záměr, který poslouží radním a jejich spřáteleným firmám, nikoli občanům.“

Ve Strašnicích žije mnoho starousedlíků a průměrem dosahuje čtvrť nejvyššího věku obyvatel v Praze.

Peníze by se tak podle sdružení měly investovat spíše do sociálních projektů. „Největší problém vidím v neinformovanosti lidí. Zastupitelé na tu neinformovanost spoléhají. Po volbách jim vždy ze slibů zůstane jen arogance,“ uzavírá Ivana Mádrová.

Jakub Klouzal

Nezkorumpovatelnost

Dva a půl roku psychického teroru a obav o vlastní život. Zdravotní problémy, zničená kariéra i osobní život. To je cena, která se v Česku platí za boj s korupcí.

Jakub Klouzal začal pracovat na ministerstvu zahraničí v roce 2008.

Nedlouho po svém nástupu zjistil nesrovnalosti ve veřejných zakázkách.

Když ovšem poukázal na konkrétní neprůhledné kauzy i osoby, nikdo neměl na rozpletení korupční chobotnice zájem. Někteří lidé, kterým informace předal, byli dokonce do finančních machinací sami zapojeni.

Rozplést chobotnici

„Zjistili, že jsem pro ně nebezpečný,“ popisuje Jakub Klouzal, jak mu postupně začalo jít o vlastní život. Začal být sledován a odposloucháván, obdržel několik výhrůžek. Na ministerstvu musel kvůli neustálému nátlaku skončit.

„Byl jsem na tom neuvěřitelně špatně jak psychicky, tak fyzicky. Kdybych nerezignoval, tak bych se buď zbázlil, nebo by mě zabili,“ říká Jakub Klouzal.

Jakubovi se nedávno dostalo soudní satisfakce s tím, že jeho výpověď byla nelegální. Samotný případ korupce ale doposud došetřen není.

HRDINOU
MŮŽE BÝT
KAŽDÝ

manželé Čápovi

Policejní spravedlnost

Radovan a Jana Čápkovi nepatří ke klasickým aktivistům, kteří obráží každou demonstraci.

Mají úzký vztah k přírodě. Když probíhaly v roce 2011 v šumavském národním parku demonstrace proti kácení stromů, připojili se. Aniž by projevíli agresí či bránili policistům v zá-

sahu, museli čelit trestnímu oznámení za napadení veřejného činitele.

Nepřiměřený zákrok

Z demonstrace v Národním parku Šumava byly pořízeny dva záznamy. Jeden natočila Česká televize, druhý mluvčí blokády Vratislav Vozník.

Ani z jednoho přítom nebylo patrné, že by Radovan Čáp, nebo jeho žena Jana napadli policistu. Z nahrávek byl naopak patrný nepřiměřený zákrok policisty proti Radovanovi. Bez varování jej udeřil ranou do krku a muž drobnější postavy se okamžitě slo-

žil k zemi. Demonstrace proti kácení v šumavském parku se manželé Čápkovi účastnili v poklidu. Situace, která je dovedla až před soud, se přihodila poté, co Čápkovými policie zadržela tehdy sedmnáctiletou dceru a odvážela ji na výslech.

Protože však nebyla plnoletá, chtěli se rodiče všech policejních úkonů účastnit. K dceři se ani přes několik upozornění policistů nedostali.

Podle inspekce vše v pořádku

„Policisté na mě vůbec nereagovali,“ vzpomíná dnes Jana Čápková. Ke konfliktu došlo ve chvíli, kdy se snažila promluvit s řidičem eskortního vozu, který demonstranty odvážel. „Ani on mi neodpověděl, jen zavolal další policisty vysílačkou,“ popisuje jednání mužů pořádku Jana Čápková.

Ona sama byla od vozu odhozena stranou a její manžel následně napaden. Ačkoli se incidentem zabývala bezpečnostní inspekce, zásah policisty vyhodnotila jako adekvátní.

I když soud manžele vinnými z napadení veřejného činitele neuznal, důvod ke spokojenosti přesto neměli. Policista, který proti Čápkovým zasahoval, totiž vyvážel bez trestu. V jeho prospěch vypovídali jeho kolegové, i když každý jinou verzí. Manželé Čá-

povi se rozhodli nenechat případ „vyšumět“, a se stížností se obrátili proto na veřejného ochránce práv. „Dožadoval jsem se se ženou pouze našich práv a práv našeho dítěte.“

Výsledek, kdy policejní inspekce vyhodnotila záškrtnutí policistů jako adekvátní, je pro nás nepřijatelný,“ vysvětluje Radovan Čáp své kroky.

Jan Kvapil

Ústecké tunely

Jan Kvapil se narodil v Praze, generačně je však spjat s Ústím nad Labem, kde žije.

Byla to náhoda, která ho přivedla k občanské angažovanosti:

„Prohlížel jsem si územní plán města a zjistil, že přes náš dům vedou jakési značky,“ vypráví dnes akademický pracovník.

Záhadná stavba

Symbolsy značily tunel, který měl být na jeho pozemku vybudován. A nejen jeho. Jan obešel obyvatele, nikdo však o stavbě nevěděl.

„Ražba měla město přijít na třicet miliard korun. Bylo nasnadě, že projekt je aktivitou místních bossů, místní pokladna se totiž potýkala s dluhy,“ popisuje Jan Kvapil.

Zamotat kmotrům hlavy

„Taková změna územního plánu naruší život mnoha obyvatelům města. Neslo jen o nás, ale o stovky dalších lidí.“

Díky stavební uzavěře, která už v projektu vznikla, nesmíte zhodnocovat svůj majetek. Tak si město pojistí případný pozdější odkup za co nejnižší cenu,“ přibližuje závažnost situace Jan.

Proti územnímu plánu se začal bránit pomocí soudů. Dodnes nemá dobojovány, ale místním kmotrům pěkně zamotal hlavy.

„Očekávali politického protivníka, kterému jde o peníze stejně jako jím, obyčejná lidská účast je překvapila,“ přibližuje vědec, který se nebojí postavit za dobrou věc.

Jan Piňos

Zbojnické kořeny

„Když vidím, že se někde děje nepravost, probudí se ve mně zbojnické kořeny,“ říká Jan Piňos, který se dlouhodobě angažuje v desítkách občanských i profesních aktivit na ochranu přírody a posilování občanské společnosti.

„Trávil jsem v přírodě mimořádně

hodně času, naučil jsem se si mít rád a koexistovat s ní,“ popisuje Jan.

Není kam se schovat

Později si uvědomil, že už neexistují místa nepostížená civilizací. „Zřejmě z poznání, že není, kam se schovat, vyklíčil pocit, že je potřeba ji chránit,“ vysvětluje Jan.

Podle svých slov měl později dobře našlápnuto k politické kariéře jako jeden ze studentských listopadových lídrů, nakonec ale uznal, že politika nebude pro něj.

„Spousta lidí se ptala proč, ale já největší prostor pro změnu vidím někde jinde: v občanských a aktivistických rolích.“

Být tam, kde je potřeba

Jeho filozofií je být tam, kde je ho nejvíce potřeba. Pohyboval se tedy v různých životních etapách mezi zdánlivě neslučitelnými póly: státní správou a neziskovou sférou.

Podle Jana má vždy cenu se bránit a bojovat za věci, které jsou podle nás důležité. „Je nutné napínat síly do poslední chvíle a nikdy na to není pozdě,“ tvrdí přesvědčeně.

Jan Rovenský

Z pankáče odborníkem

Před dvaceti lety chodil Jan Rovenský coby mladý „pankáč“ se zavíracím špendlíkem v uchu působit na plzeňské zastupitele kvůli spalovně. Dnes chodí za poslanci kvůli těžební společnosti.

Dosud mohly těžební společnosti požádat stát, aby vyvlastnil pozemky nebo domy, kte-

ré jsou na uhelném ložisku.

Kdokoli vám může vzít domov

Pro obyvatele severočeských Černic či Horního Jiřetína to znamená, že kdykoli může někdo přijít a vzít jim domov.

„Za posledních dvacet let se vyvlastňovalo jen jednou. Pro těžební firmy to však představuje klacek, kterým když zamávají, lidé se zaleknou a svůj dům jim prodají, často za nevýhodnou cenu,“ vysvětluje Jan.

Úspěšný návrh

Spolu s dalšími aktivisty dlouho usiloval o vyškrtnutí možnosti vyvlastnění kvůli těžbě ze zákona. Nyní je tento návrh i přes odmítavé veto prezidenta konečně schválen. „Museli jsme vyjednávat a snažit se získat politiky, kteří se ve věci ještě nerozhodli,“ popisuje Rovenský, co stálo za úspěšným zákazem rabování.

Spolu s organizací Greenpeace také usiluje o to, aby se omezovalo znečišťování ovzduší, nebo aby vláda nerušila limity, které brání rozšiřování těžby hnědého a chrání tak některé obce před zbouráním.

Jaromír Bláha

S přírodou se nebojuje

Kousek unikátní přírody nebo krátkodobý zisk a kubíky dřevní hmoty k prodeji? Veterinář Jaromír Bláha chápe obě dvě perspektivy a hledá mezi nimi rovnováhu, i skrze blokádu kácení na Šumavě.

Kdo je tady nepřítel?

V roce 1999 do Národního parku Šumava nastoupily motorové pily. Konec přírodního unikátu odvrátila blokáda, kterou spolupořádal Jaromír Bláha. Situace se opakovala o dvanáct let později, když na místo ředitele NP Šumava nastoupil Jan Stráský.

„Příroda je nepřítel, a proto se proti ní musí bojovat,“ zní jeho nejznámější výrok. „Porušovali zákony, neproběhly procedury posuzování vlivu plánovaných zásahů, nebyly uděleny výjimky podle zákona,“ popisuje Jaromír pochybný postup správy parku.

Dřevo za 15 miliard

Spolu s dalšími Jaromír tedy opět zorganizoval blokádu kácení. V Národním parku Šumava podle něj leží dřevo za patnáct miliard korun. „Kdyby padla ochranná bariéra národního parku, tak jej mohou okamžitě vytěžit,“ říká.

Dnes je mimo zakládajícím členem české pobočky Forest Stewardship Council, která prosazuje ekologicky šetrné, sociálně prospěšné a ekonomicky životaschopné obhospodařování lesů.

Jaromír Kročák

Inspirace v korupci

Jaromír Kročák vytvořil imaginární město, v němž sídlí imaginární ateliér jednoho imaginárního architekta.

Ten musí čelit intrikám nejen na malém písečku vlastního podniku, ale i ve velkém světě byznysu. Podobnost s příběhem skutečného architekta ovšem není čistě náhodná.

Ušito na míru

Stejně jako smyšlený Jan Konus, i skutečný Jaromír Kročák je architekt. Když jeho ateliér připravoval stavbu lázní v Třeboni, práci mu komplikovalo záhadné občanské sdružení. Nikdo jej neznal, jeho členové nebyli k zastizení a kvůli jejich připomínkám nešlo ve stavbě pokračovat.

Záhy se ozval člověk z jedné stavební firmy s tím, že ví, jak na sdružení vyžrát a prozradí to výměnou za „přiklepnutí“ zakázky na stavbu místních lázní. „Zjistil jsem, že to sdružení si stavební firma nechala ušít na míru jen proto, aby získala zakázku,“ vypráví Jaromír Kročák.

Vydalo to na román

Podobných případů se mu v profesi přihodilo tolik, až to vydalo na román. Jeho cílem není obviňovat. „Chci nabídnout inspiraci a poučení dalším architektům, na co si dát pozor,“ říká o své knize s názvem Atelier Konus.

Jaroslav Lausch

Platy horníků

Jaroslav Lausch pracoval více než dvacet let jako horník v karvinských černouhelných dolech. Když dosáhl padesátky, rozhodl se odejít do důchodu. K jeho překvapení ale ze zaměstnání odcházel s o tři tisíce menším důchodem, než pobírali někteří jeho kolegové po stejných letech odpracovaných v podzemí nebo ti, kteří měli huře placenou práci.

Vlastní iniciativa je nutná

Za nerovnoměrnými podmínkami pro výpočet důchodu stálo nařízení, jež stanovovalo horní hranici pro výpočet důchodu. Kdo překročil měsíční mzdu ve výši 5 100 korun, byl automaticky znevýhodněn.

„Čím více člověk vydělal, tím dostal menší důchod,“ kroutí hlavou pan Lausch. Začal procházet právní studie a organizovat schůzky bývalými horníky a politiky. Ti původně slíbili nápravu, která ale nikdy nepřišla.

Nevím, co by s námi bylo

Nakonec havířům pomohl až bývalý ředitel na karvinské šachtě a tehdejší ministr Holář. Poslanci ale pouze umožnili horníkům zažádat si o tzv. zmírnění tvrdosti zákona.

„Kdybychom do toho tehdy nešli, tak nevím, co by dnes s námi bylo,“ říká pan Lausch, který umožnil čerpat adekvátní penzi tisícům lidí nejen na Karviné, ale i na Mostecku, Příbramsku a dalších těžebních lokalitách.

Jiří Koželouh

Proti plýtvání

Spalujeme uhlí, plyn, benzín, naftu a bez spalování se zdánlivě neobejdeme.

To chce změnit iniciativa Velká výzva podporující snížení závislosti na fosilních palivech.

Na tomto programu pracuje i Jiří Koželouh. V současnosti se spolu s dalšími lidmi

z Hnutí DUHA snaží prosadit zákon podle úspěšného britského vzoru, který by snižoval závislost na fosilních palivech.

Komu věříme

„Potkáváme se s politiky, pracujeme s médii a vysvětlujeme přínosy takového zákona. Zapojujeme také veřejnost: už 25 tisíc lidí oslovilo své poslance a poslankyně, aby takový zákon přijali,“ vyjmenovává Jiří.

„Když se průzkumy veřejného mínění dotazují, komu lidé nejvíce věří v oblasti životního prostředí, na prvních místech se vždy umísťují obce a ‚nevládky‘. Naopak poslední místa patří ministerstvu a parlamentu,“ líčí úspěšnost neziskového sektoru Jiří.

„Na rozdíl od vládního sektoru hledáme s lidmi společný zájem,“ vysvětluje Jiří Koželouh.

Jiří Malík

Neustoupit velkým řetězcům

Ochránit přírodu před ziskuchtivými nadnárodními organizacemi, které těží plyn, je jen jedna z mnoha záležitostí, ve kterých se Jiří Malík angažuje.

Za největší úspěch ve své dosavadní angažovanosti považuje vytvoření zákona na ochranu ozonosféry.

„Ten zabraňuje tomu, aby se na území naší republiky vyráběly tvrdé freony,“ vysvětluje Jiří.

Hledání udržitelných způsobů

S vlastním sdružením se pak momentálně věnuje kauze s názvem Stop HF. Ta se staví proti metodě hydraulického štěpení při těžbě břidlicových plynů.

Iniciativě se podařilo vymezit třináct druhů poškození životního prostředí.

Kromě toho se také snaží ukázat, co tato metoda znamená v kontextu naší konzumní společnosti.

„Chceme, aby se lidé probudili z toho naprostého nesmyslného plýtvání a konzumu a drželi se nějakého udržitelnějšího vzorce,“ vysvětluje.

Primárním cílem jeho iniciativy je však vytvoření zákona, který bude zakazovat tuto metodu ve spojení s břidlicemi. Na petici má Jiří Malík již nyní přes 30 tisíc podpisů dalších občanů, kterým nejsou veřejné věci lhostejné.

Milan Sýkora

HRDINOU
MŮŽE BÝT
KAŽDÝ

Svéprávnost u nás není samozřejmostí

Milan Sýkora zná situace, které si většinou ani nedovedeme představit. Protiprávní zbavení způsobilosti k právním úkonům, nedobrovolné uvěznění na psychiatrii, násilné podávání psychofarmak injekcemi, nevratné poškození zdraví.

V mezinárodním ohledu je Česká republika v počtu lidí bez způsobilosti k právním úkonům v porovnání s celkovým počtem obyvatel na špičce.

Jako ve zlém snu

Jedním z 26 tisíc lidí v této situaci se stal i Milan Sýkora. Jeho vyprávění ze všeho nejméně připomíná zlý sen.

Milan byl v posledních letech soudem způsobilosti k právním úkonům zbaven dvakrát, a to na základě stejného znaleckého posudku. Psychiatricka se s panem Sýkorou přitom nepotřebovala ani sejit. Na-

víc doporučila, aby o zahájení řízení ani rozhodnutí nebyl Milan informován. Jeho opatrovníkem se tak stal brněnský magistrát.

„Nic jsem nevěděl, ničemu jsem nebyl přítomen, nic jsem ani nemohl ovlivnit. Naprosto mne opomněli,“ vzpomíná Milan. O svém zbavení způsobilosti se tak dozvěděl až náhodou od známých.

Obě rozhodnutí však Milan zvrátil odvoláním se ke krajskému soudu, který mu dal za pravdu. Naštěstí byl ale v průběhu protiprávního zbavení způsobilosti proti své vůli hospitalizován v psychiatrické léčebně.

Milan s hospitalizací nesoouhlasil, soudem ustanovený opatrovník, brněnský magistrát, však souhlas ihned dodal.

Zacházení v léčebně

Pobyt v léčebně Milanovi způsobil v důsledku podávání psychofarmak nevratné poškození zraku a sluchu.

„Když jsem léky odmítl, přivázali mne na postel a léky mi podávali násilím, injekčně,“ popisuje své zkušenosti z brněnské léčebny a dodává: „Lidem zbaveným způsobilosti málokdo věří. A kde se pacientům nevěří, tam se vše snadno ututlá.“ S praktika-

mi soudu a léčebny se Milan nechtěl smířit. Od roku 2005 u soudů upozorňoval na porušování práv občanů.

Domoci se spravedlnosti

Spravedlnosti se domohl až u Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku. Ten konstatoval, že byla pošlapána jeho základní lidská práva. „Člověk se nesmí nechat odradit a musí vydržet, to je začátek nápravy věcí,“ uzavírá Milan Sýkora.

Jiří Váral

Pozdávky bez jedů

Na začátku příběhu dnešního starosty obce Slavičky byla skládka o necelých osmi tisících metrech čtverečních. Díky nedokončení postupně upadala do havarijního stavu a do jejího okolí začaly prosakovat toxické látky.

Průsak toxinů

Skládka na katastrálním území Pozdávky byla uvedena do provozu v roce 1995.

Už o rok později se zjistilo, že dochází k průsakům toxických látek.

Další rok byl provoz úložiště odpadů zastaven. Skládka později odkoupila italská společnost ICKM. Ta o ale o její stav zájem nejevila.

Výhrůžky likvidací

Čím více se lidé o neutěšenou situaci okolo skládky zajímali, tím rostl i tlak ze strany jejího vlastníka.

„Vedli jsme s firmou dlouhé diskuse, z jejich jednání ale nebyla cítit ochota dát věci do pořádku,“ poznamenává Jiří.

Od nenápadného nabízení úplatků nakonec italská realitní firma přešla k výhrůžkám smrti jemu i rodině.

Na místo se vydal i tehdejší ministr životního prostředí Martin Bursík, kterého sdružení nakonec přesvědčilo, aby stát bezpodmínečně skládku odkoupil a zlikvidoval.

Sanace skládky tak byla provedena v roce 2010. Odvoz 24,5 tisíce tun odpadu vyšel stát na 529 milionů korun.

John Bok

Neváhal zasáhnout

„Je povinností těch, kteří byli obdařeni být svobodnými a hrdými jedinci, občany, zastat se a bránit ty, kteří z jakýchkoli důvodů takto obdařeni nebyli,“ říká John Bok, který celý svůj profesní i osobní život věnoval prosazování právě této teze.

Když šel John Bok loňského jara kolem karlínského parku, viděl několik strážníků a skupinu Romů, která vjela autem do zákazu vjezdu.

Rasistický podtext

„Akce měla jasný rasistický podtext. K přestupku se přiznali, byli ochotni zaplatit pokutu,“ předkládá John svůj názor. Proti jednání policie se proto ohradil. Následně došlo k potyčce, při níž jej strážník před zraky jeho pětiletého vnuka udeřil pěstí.

Zneužití postavení

Strážník si po incidentu stěžoval na poranění páteře. Ačkoli podobné obvinění vznesl již několikrát v minulosti, byl John prvo- i druhostupňovým soudem odsouzen.

Jeho případ vrátila k projednání až dovolací instance. Naopak jeho snahou o žalobu se státní zastupitelství ani policie nakonec nezabývala.

„Mým odsouzením by se jen posílilo přesvědčení strážníků, kteří zneužívají své postavení, že se tak mohou chovat i nadále,“ konstatuje John Bok a stojí si za tím, že kdyby se ještě někdy ocitl v podobné situaci, tak by neváhal zasáhnout znovu.

Karla Hoffmanová

Nenasytí developeři

V roce 2009 se obyvatelé čtvrti Majdalena v Brně dozvěděli, že se jejich oblíbená čtvrť bude rozšiřovat.

Stavby výškou převyšující většinu budov na Majdalenkách by ale mnohým místním obyvatelům znehodnotili jak životní prostředí, tak investice do jejich bydlení. Reakcí na pro-

jekt šestnáctipatrového domu bylo založení občanského sdružení Majdalenky Karly Hoffmanové.

Megalomanský projekt

Stavba byla nejdříve zahrnuta v územním plánu z roku 2005. Tehdy se ještě jednalo o stavu čtyřpatrovou. Konečná podoba nezapadala do prostředí.

I na popud sdružení Majdalenky developer svůj megalomanský projekt stáhl. Firma vypracovala projekt nový, tentokrát na devítipatrovou stavbu. Po jednáních se nakonec rozběhl projekt osmipatrového domu.

„Vtip byl nicméně v tom, že ten osmipatrový dům neměl být jeden, ale tři vedle sebe,“ vypráví Karla Hoffmanová.

Sdružení se snažilo přesvědčit zastupitelstvo, v jehož řadách mezitím zasedla i Karla Hoffmanová, pomocí petice.

„Zastupitelé by měli jednat s nadhledem. Území má vždy nějakou funkci, kvalitu, počet obyvatel. Nemělo by se do něčeho zasahovat bez vědomí místních lidí,“ dodává Karla Hoffmanová na závěr.

Kumar Vishwanathan

Nebojím se vykročit jako první

Narodil se v Indii, vyzkoušel si život na řadě míst světa a nakonec se osudem nechal zavát do Ostravy.

Sri Kumar Vishwanathan ale do Česka nepřišel proto, aby zde žil pohodlný život. Ví, jaké je to pomáhat druhým i jak důležité bývá udělat první krok.

Inspirace povodněmi

Kumar založil Vesničku soužití, modelovou osadu pro společný život romských a neromských rodin. Vede také sdružení Vzájemné soužití, s nímž se pokouší zlepšit vztahy mezi romskou menšinou a majoritou. Inspirací mu přitom byla situace v osadách, které vznikly při povodních v roce 1997.

Žalostné podmínky v romské osadě

V provizorní osadě byly žalostné podmínky. Kvůli nepořádku a špině problémy mezi romskou komunitou a zbytkem osazenstva eskalovaly.

„Byly tam kvůli tomu špatné vztahy, všem to vadilo, ale nikdo nedokázal udělat první krok. Začal jsem tedy s úklidem a hned přicházely první děti na pomoc a rozdělovaly si úkoly. I dospělí si pak uvědomili chybu a vymýšleli, co udělat lépe,“ vypráví.

Vznikl rozpis služeb, život v osadě najednou dostal jasný řád a celá situace se díky tomu začala zlepšovat. Stačilo, aby někdo udělal ten malý, ale tolik důležitý první krok.

László Sümegeh

Šance pro děti ulice

Zjednodušeně řečeno, László Sümegeh „vychovává ze sociálních parazitů daňové poplatníky“. Ve skutečnosti však Projekt Šance představuje jedinečnou formu pomoci pro dospívající a mladé dospělé, kteří v Praze prodávají svá těla a žijí na ulici.

Důležitost osvěty

Do Prahy přijel László v polovině 90. let. Jako známý umělec vystavující po celém světě pracoval na prvním textilním kviltu v ČR k uctění památky zemřelého na AIDS. Díky tomu poznal, jak je důležitá osvěta. To byla také jeho cesta k seznámení, jak žijí chlapečtí prostitutové v hlavním městě. „Nemají práci a nemají domov a mnoho z nich ho ani nikdy nemělo. Vyrostli v péči státu, v dětských domovech. Chybí jim sociální návyky,“ rozptyluje László možnou námitku, že si za to mohou sami.

Samostatnost je klíčová

Rozhodl se proto pomáhat těmto „dětem ulice“ postavit se na vlastní nohy a převzít odpovědnost za vlastní život. Zároveň kritizuje zaběhnutou sociální politiku: „Není umění dát někomu v nouzi najít. Umění je naučit člověka si na jídlo vydělat.“ V pracovní terapii se jeho klienti učí těm nezákladnějším sociálním návykům, aby byli připraveni na ostrý start na trhu práce. „Jsme v kontaktu se zaměstnavateli, abychom věděli, jak se komu daří,“ upozorňuje László, že nalezením práce vše nekončí.

Libor Michálek

Věřit jen sobě

Na post ředitele Státního fondu životního prostředí nastupoval Libor Michálek v srpnu 2010. Opouštěl ho už v prosinci. Odhalil jednu z největších politických korupčních afér, která mimo jiné v témže roce málem vyústila v pád Nečasovy vlády. Dnes působí jako senátor s podporou koalice Pirátů, Strany zelených a KDU-ČSL.

Být figurkou

Do funkce Libor Michálek nastoupil v září roku 2010. Okamžitě zjistil, že se má stát figurkou ministra životního prostředí Pavla Drobila a „jeho lidí“, Knetiga a Fibingera. „Variantu, že bych ministroví nevyhověl, jsem si podle slov pana Knetiga nemusel vůbec připouštět,“ popisuje Libor Michálek

Sehnat si důkazy

Tehdejší ministr vnitra Radek John, který byl později nařčen z maření vyšetřování, mu poradil, aby si sehnal důkazy. Ředitel fondu měl pocit, že by se mělo postupovat oficiálnější cestou. Na úřad vlády poslal žádost o zapojení BIS kvůli blíže nespecifikovanému podezření z korupce.

Reakce se vrátila jako bumerang. Dopis předal předseda vlády přímo ministru Drobilovi. Na základě návrhu pak Libor Michálek podal trestní oznámení a ještě tentýž den ho ministr odvolal. Za svou nezkorumpovatelnost byl whistleblower oceněn Nadačním fondem proti korupci a Nadací Charty 77.

Klára Samková

Mlčet nebudu

Mnozí advokátku Kláru Samkovou považují za kontroverzní.

S neziskovým sektorem nikdy nespolupracovala, přesto je známá svou angažovaností v otázce lidských práv a romské menšiny. „Právo není zásluhová kategorie,“ vysvětluje svůj postoj jedna z nejznámějších

advokátek v České republice.

Právo - luxusní zboží?

Vlastním nákladem vydala knihu Romská otázka. Podle ní samotné takřka neexistuje způsob, jak zahájit na toto téma diskuzi, aniž by původce nebyl nařčen z rasismu.

„Lidé mnohdy nechápu, když obhajují Romy, že právo je esence spravedlnosti, princip, na kterém stojí právní řád a ústavnost. Veřejný statek, který funguje vůči všem,“ vysvětluje Klára. „Pokud nefunguje vůči všem, tak nefunguje vůči nikomu.“

„Právo se dostalo do kategorie luxusního zboží. Veřejnost vidí „všechny ty Janečky“, jak se snaží koupit si spravedlnost. Ale ani těm se to nedáří. I když se soudy podplácí, spravedlnost se nakonec stejně koupit nedá,“ míní Klára.

Linda Krejsová

Kvalitní vzdělání

Když byla Maruška v páté třídě, zjistili jí mozkovou dysfunkci.

Byla přeřazena na speciální školu. Na té se ovšem nudila. Při dalších testech se přitom zjistilo, že děvčátko žádnou poruchou netrpí.

Maruška je epileptička, a dochází tak na pravidelné kontroly do

pedagogické poradny. Při jedné z nich jí byla diagnostikována dysfunkce a automaticky následovalo přeřazení. Nikdo se přitom rodičů neptal na souhlas, došlo jim pouze vyrozumění.

Šikana ve škole

Nicméně učivo neodpovídalo Maruščiným možnostem a kromě toho si zažila šikanu jak ze strany spolužáků, tak ze strany učitelky.

Paní Krejsová se s případem obrátila na Ligu lidských práv. Maruška prodělala vyšetření v jiné poradně, kde bylo zjištěno, že žádnou mozkovou dysfunkci nemá. Linda tak začala usilovat o Maruščin návrat do místní školy. V září ovšem nastal problém. Ze speciální školy byla kvůli novým výsledkům vyřazena a ředitelka místní školy hledala důvody, proč Marušku nepřijmout. Nakonec ustoupila. Maruška musela dohnat tři roky studia, ale vše zvládla. „Nejlepší na tom bylo, že dcera ročník opravdu zvládla. A to jí na škole nikdo nevěřil,“ říká její maminka.

HRDINOU
MŮŽE BÝT
KAŽDÝ

Ondřej Závodský

Zásadový úředník

Ondřej Závodský odmítl tolerovat podezřelou smlouvu nevyhodně pro stát. Reakcí na jeho upozorňování na nekalé praktiky bylo vyhrožování a sesazení na „neškodnou“ pracovní pozici.

Nakonec však získal své místo zpět a jeho bývalí nadřízení jsou nyní trestně stíháni.

Vše důsledně připomínkoval

Ondřej zastával od roku 2005 funkci ředitele právního úseku Zařízení služeb pro Ministerstvo vnitra, kde se, mimo jiné, vyjadřoval ke všem smluvním úkonům organizace.

„Od samého počátku jsem dbal na to, aby všechny úkony byly slušně zpracované, a vše jsem důsledně připomínkoval.“

V předchozích letech totiž docházelo k častým konfliktům kvůli řadě nestandardních transakcí,“ vzpomíná Ondřej. Například nájemní vztah pod-

hodnocený proti běžnému tržnímu nájmu 43krát. O podezřelých transakcích dal vědět nejprve řediteli organizace, poté ministři vnitra a nakonec policii.

Sesazen na nižší pozici

Jediným výsledkem ale byly telefonické výhrůžky a sesazení na nižší pracovní pozici.

Ondřej se nevzdával a o případech za pomoci médií informoval veřejnost. Dosáhl odvolání ředitele organizace i získání svého původního místa.

„Jsem placený za to, abych nepouštěl věci, které mohou stát a daňového poplatníka poškozovat. Člověk má svou víru, svědomí a morálku, se kterými se nedá kšeftovat,“ objasňuje Ondřej.

Morální prostitute

Dnes jsou bývalý ředitel ministerstva a jeho náměstek trestně stíháni. Mimo rodinu a nejužší okruh kolegů, kteří se za Ondřeje postavili, se setkal i s „morální prostitutí“ některých kolegů. „Vyčítali mi, že by bývalo bylo lepší nic nedělat,“ líčí Ondřej.

Nejvíce si Ondřej cení podpory rodiny. „Jsem rád, že s manželkou sdílíme stejné morální hodnoty, pomáhala mi, jak mohla. Nebyla z těch, kteří by mi ří-

kali: „Nech toho, Ondřeji.“ Jeho jednání bylo oceněno i veřejně, a to udělením Ceny za odvahu Nadačním fondem proti korupci, kterou Ondřej Závodský převzal v březnu 2011 – měsíc po návratu do své funkce.

Ludvík Hess

Paragrafy versus život

Díky jeho projektu se podařilo zachránit ke dni, kdy vznikl tento text, 90 dětí.

Ludvík Hess dal díky babyboxům naději nešťastným matkám v krajní nouzi, jejichž situaci si většina z nás neumí představit.

První babybox byl na území České republiky zprovozněn v praž-

ském GynCentru v roce 2005. V současnosti se stále další připravují.

Ačkoli schránky zachránily desítky novorozenců, nebylo jejich prosazení jednoduché. Dodnes jsou díky hraniční etice i legitimítě trnem v oku především evropským úředníkům.

Problém s legislativou

Ministerstvo zdravotnictví bylo od počátku proti babyboxům. Nakonec ale Ludvíka podpořilo několik významných advokátů a soudců, mezi nimi bývalý ředitel Ústavu státu a práva Akademie věd Jaroslav Zachariáš, který vypracoval stěžejní posudek.

V babyboxu jsou v bezpečí

Podle něj babyboxy českému ani mezinárodnímu právu neodporují. „Nemyslím si, že svět bude krásnější, když všechno bude upraveno zákonem nebo vyhláškou a nebude se přihlížet na okolnosti. Ani si nemyslím, že novorozenec nalezený na autobusové zastávce, ve sklepě nebo na záchodě v nemocnici má zajištěna komfortnější práva než dítě z babyboxu,“ podotýká Ludvík ke svému projektu.

Marie Špačková

Dálnice proti lidem

Když v roce 1938 vznikl plán takzvané Hitlerovy dálnice, na daném území žily stovky lidí.

Dnes zde žijí desítky tisíce, kraj však komunikaci prosazuje navzdory ohrožení jejich zdraví a kvality života.

Občané se však rozhodli bránit dalšímu zhoršování situace

a Marie Špačková je jednou z nich.

Jedna vybetonovaná plocha

„Celé to území bude jedna zabetonovaná plocha,“ ukazuje Marie na mapě krajský plán na výstavbu monstrózního dálničního tělesa, propojující D1 s R43.

Námítky k plánu stavby R43 a dálniční křižovatky ze strany občanského sdružení Občané za ochranu kvality bydlení v Bosonohách, kterého je Marie Špačková členem, ovšem kraj smetl ze stolu.

Žaloba obcí

Na základě žaloby postižených obcí a jednotlivců, na které se Marie také podílela, byly krajské zásady územního rozvoje Nejvyšším správním soudem zrušeny.

Plánům je tak prozatím konec. „Bez spolupráce a podpory spoluobčanů a vedení obcí by to bylo nemožné, člověk sám nezmůže nic,“ vydvihuje zásluhy ostatních Marie.

„Chceme, aby byly dodržovány zákony a nebylo poškozováno lidské zdraví, které je pro nás naprosto zásadní a nenahraditelné,“ uzavírá.

Martin Hytha

Obchody za každou cenu?

Martin Hytha byl už ostríženým aktivistou, když se na vlastní pěst, jen s pomocí několika známých, pustil do kritiky plánů na stavbu plzeňského Hornbachu.

Proti němu stály firmy, které na něj začaly hledat špínu a nechaly jej i ilegálně sledovat.

Martin začal nápad stavební firmy kritizovat a začal docházet na správních řízení.

Byl si jistý, že jeho argumenty jsou pádné a stavba nemůže být povolena.

Najali na něj sledování

„Firma za mnou tedy začala posílat své lidi, aby mě přesvědčili, že bych proti Hornbachu neměl vystupovat,“ říká.

Jen u přesvědčování však neúspěšně firma najala dva muže, aby Martina sledovali.

„Chtěli na mě sehnat něco kompromitujícího, s čím by mi mohli hrozit a žádat po mně nějaké záruky.“

Bez oprávnění mě lustrovali v policejních databázích, vyhlíželi mě u domu, různě se na mě vyptávali,“ vypráví Martin Hytha.

Zašli příliš daleko

O všem se dozvěděl, až když se neoprávněně sledování „provalilo“ a začalo vyšetřování.

Celá věc kolem nelegálního sledování skončila u soudu a muže, kteří Martina Hythu sledovali, nakonec soud poslal do vězení. „Pokud firmy zajdou tak daleko, znamená to, že občanská aktivita má nějaký smysl a vliv,“ říká.

Luboš Raus, Anežka Jenešová

Důstojný život na sídlišti

Luboš Raus a Anežka Jenešová žijí na brněnském sídlišti Bystrc od roku 1985. Stejně jako ostatní usedlíci, chápou takzvané Horní náměstí jako výjimečný prostor.

Když se proto poprvé v roce 2002 městská část rozhodla celou tuto plochu zastavět, vyvolalo to v obyvatelích Bystrce nesouhlas.

Až přijedou bagry

Šest let se zdálo, že veškeré snahy přestavět náměstí utichly. Mezitím ale bystrcká radnice připravila plán, který na předchozí dohodu s místními nebral zřetel: vybudovat zde sedmipatrový polyfunkční dům. „O tomto usnesení by se lidé dozvěděli až ve chvíli, kdy by přijely bagry,“ líčí Luboš Raus.

Damoklův meč

Na obranu manželé založili občanské sdružení, se kterým se jim podařilo probojovat se do zastupitelstva. „Od té chvíle si byli zastupitelé vědomi, že tam již v dalších volbách sedět nemusí,“ líčí Anežka Jenešová.

Nyní je situace taková, že Luboš a Anežka několikrát zažádali o změnu územního plánu, tak aby ani do budoucna nemohla na ploše takto vysoká stavba vyrůst.

To se ale zatím nezdařilo. „Pořád tedy nad námi visí Damoklův meč, prostor investorům je stále otevřený, pořád se o to musíme starat,“ uzavírá Luboš Raus.

Martina Suchánková

Svoboda očkování

Ve většině zemí Evropy je očkování svobodnou volbou rodičů. V ostatních státech včetně sousedního Německa a Rakouska je volba zcela liberální. U tří států jsou povinná očkování pouze některá. U nás je doposud stále povinných očkovacích vakcín devět.

Požadujeme rozhodovací spoluúcast

„Nejsme proti očkování, požadujeme však minimálně rodičovskou spoluúcast při rozhodování,“ říká Martina Suchánková, předsedkyně sdružení Rozalio.

Kdy a jak nechat naočkovat své dítě, zatím mohou Češi ovlivňovat jen částečně. Mezi největší problémy řadí Martina Suchánková špatnou komunikaci mezi lékaři a veřejností. Sdružení Rozalio pomáhá rodičům se v problematice očkování zorientovat a radí, jak zvolit individuální plán a jak si ho také u lékaře prosadit. Ačkoli se v očkovacím zákoně od doby, kdy Rozalio vzniklo, nic nezměnilo, posun ve vnímání dětské vakcinace ve společnosti existuje.

Snadnější cesta k informacím

„Dnes je poměrně hodně informací na internetu a lidé se mohou obracet na sdružení, která se těmito otázkami zabývají,“ poukazuje Martina Suchánková. I díky nim už nemusí rodiče tolik bojovat. Stačí si za svým názorem pevně stát.

Michaela Mrowetz

Trauma normou

Michaela Mrowetz se zabývala zkoumáním dopadů násilného chování na člověka. Všimla si, že ženy, které byly dlouhodobě vystaveny násilí, vykazují stejné symptomy posttraumatické stresové poruchy jako ty, které byly vystaveny necitlivé medicínské péči v rámci těhotenství nebo porodu.

Raná vazba je nezbytná

„Společnost se snaží pomáhat ženám, které byly vystaveny domácímu násilí či znásilnění. Ovšem k těm, které se staly oběťmi traumatizujícího zacházení v nemocnici, se takto nepřistupuje,“ nastiňuje problém Michaela.

Nejčastějším problémem je absence podpory včasného a stálého kontaktu matky a dítěte bezprostředně po porodu. „Oddělení dítěte po porodu je pro ženu nejsilnější možný negativní prožitek. Sníží se hormonální hladiny a dítěti i matce se hůř adaptuje na poporodní situaci,“ hovoří Michaela

Mrowetz o nezbytnosti podpory rané vazby.

Humanizace porodnic

Ve snaze tyto negativní jevy vymýt se Michaela Mrowetz již deset let věnuje humanizaci českých porodnic. Přednáší laikům i odborníkům. Napsala knihu o bondingu, spolupracuje na tvorbě dokumentů o porodnictví. Především ale podporuje rodiče při trvání na vlastní volbě. „Systém nemění zdravotníci, ale rodiče, kteří si dokážou prosadit vlastní názor,“ shrnuje.

Michaela Trněná

Nechceme průmyslovou zónu

Michaela Trněná náhodou nahlédla do územního plánu Šlapanic a zjistila, že město chce na místních půdách vystavět průmyslovou zónu o rozloze 250 hektarů. Vzhledem k již tak špatné kvalitě ovzduší se rozhodla zasáhnout.

V petici se jí podařilo získat na dva a půl tisíce podpisů. „Bývalý starosta zároveň s námi začal sepisovat petici za průmyslovou zónu. Signatáře získal zejména mezi vlastníky půdy,“ líčí Michaela Trněná.

Vlastníci totiž již za své pozemky dostali zálohu a někteří ji už podle ní i utratili.

Problémy s dýcháním

Investor navrhl, že větší polovinu pozemku ponechá nezastavěnou, což se Michaela Trněná nepřijala. „Mám čtyři děti, tři z nich měly problémy s dýcháním,“ vysvětluje své pohnutky Michaela a dodává, že zájmem obce by měla být také snaha svým obyvatelům něco ze zisků z prodeje půdy vrátit.

Jednání města ji dovedlo až k tomu, že kandidovala v komunálních volbách. S ostatními sdruženími se však spojiti nedokázala.

Milada Ptáčková

V zájmu Modřic

Když se Milada Ptáčková stěhovala do Modřic, byla to oblast zemědělská a zahrádkářská.

Stavbou obchodního centra Olympia a průmyslového CTParku však idylka skončila nejen jí. Druhé největší nákupní centrum se od svého otevření v roce 1999 citelně rozšířilo.

Jako mnozí jiní založila i ona občanské sdružení. Vedle toho působila i na místním zastupitelstvu.

„Podařilo se nám zabránit dalšímu rozšiřování CTParku i obchodního centra Olympia, nechat vybudovat protihlukovou stěnu u dálnice a rozsáhlý park s horolezeckou stěnou, k němuž ústí cyklostezka,“ líčí největší úspěchy sdružení.

Nárůst dopravy

Důležitým tématem byl také nárůst dopravy, který spolu s ostatními intenzivně řešila. Za tím vším stojí hodiny práce, desítky šanonů a hlavně vytrvalost.

„Je hodně lidí, kteří něco chtějí, ale málo těch, kteří něco dělají,“ hodnotí Milada Ptáčková a vychází při tom ze zkušeností:

„Lidé se více zajímají o to, jaké si koupí nové auto, než o to, co dýchají. Životní prostředí není společensky atraktivní téma,“ uzavírá. Zároveň doufá, že se mladá generace více zaktivizuje.

Miroslav Šusta

Proti znečištění chemičkou

Ačkoliv Miroslav vystudoval lékařskou fakultu, nikdy se naplno své profesi nevěnoval. Jeho jméno se do povědomí dostalo díky kauze týkající se chemičky Spolana Neratovice, kde bojoval proti znečištění okolí nebezpečnými látkami.

Greenpeace získala utajovanou studii, jež prokázala zamoření některých budov a jejich okolí rakovinotvornými látkami a látkami, které poškozují imunitní systém.

Miroslav Šusta chtěl donutit Spolana zabezpečit kontaminované objekty před povodní a únikem dioxinů do ovzduší.

Spolana pak skutečně oznámila vybudování protipovodňové zdi. Povodeň v srpnu 2002 zeď ale překonala, a navíc došlo v objektech k havárii.

Chemické rozborů prokázaly vysokou koncentraci dioxinů v půdě, ale také ve vejcích slepic a v kachním mase. Sanační práce stále probíhají na dobrovolné bázi.

Perchta Kazi Pátá

Pomoc dětem s autismem

Když jejímu nejmladšímu dítěti ve dvou letech lékaři diagnostikovali dětský autismus, mnoho informací neměla. Dnes Perchta pomáhá ostatním. Vzhledem k nedostatku informací se začala vzdělávat za pomoci odborné literatury. „Chtěla jsem pomoci i ostatním rodičům,“ říká Perchta, která vydala o autismu knihu.

„Děti s autismem nejsou schopny přesně vyhodnotit, co vidí, slyší, prožívají. Jejich největší problém je právě narušená komunikace, sociální interakce a představitost,“ vysvětluje.

Její zkušenosti nakonec přerostly v potřebu hledání řešení v mezinárodním měřítku. Založila mezinárodní nadační fond Mi Mundo, který pomáhá i v zemích třetího světa.

V roce 2012 přišla novela zákona, která upravuje systém příspěvků pro postižené. „Mnoho rodin přišlo o značné částky,“ nastiňuje Perchta. Za účelem změny tohoto zákona založila Koalici za lepší péči lidí s postižením ČR.

Petr Firbas

Předražená dálnice

Když se Petr Firbas seznámil s aktivitami občanů sbírajících podpisy pod petici za plnohodnotný obchvat celého města Brna, přidal se.

Účastnil se také projednávání krajského územního plánu, proti kterému protestovalo několik set občanů.

Staví se i proti nadlimitnímu znečištění a hlučivému. Současně si je ale vědom, že doprava musí sloužit.

„Ujel jsem za život víc než milion kilometrů. Nemusím ale hloučet a smrdět jiným lidem pod okny na špatně naprojektovaných dálnicích za promrhané desítky miliard,“ říká.

S řadou dalších angažovaných občanů, včetně řady starostů obcí, se podařilo navrhnout moderní koncepci páteřní dopravní sítě na jižní Moravě v napojení na zbytek republiky a zahraničí.

Její výsledky byly šokující: dopravní síť na jižní Moravě lze pořídit o 50 miliard levněji, a navíc při snížených nárocích na životní prostředí.

Richard Biegel

Za starou Prahu

Ač je Praha z hlediska památek a architektury celosvětově uznávaným městem, mnohokrát byla její jedinečnost ohrožena. „Stát se po revoluci víceméně zříkal odpovědnosti za stav památek,“ vysvětluje Richard Biegel, historik umění a dnešní jednatel klubu Za starou Prahu.

Divoká devadesátá

„Na konci 90. let se ukázalo, že nástroje ochrany Prahy, jako památkový zákon či vyhlášky, příliš nefungují a dají se obcházet,“ nastiňuje počátky svého působení v klubu Richard Biegel. Spolu s tím vzpomíná například demolici Špačkova domu nebo výstavbu komerčního paláce Myslbek. Výsledkem byla angažovanost klubu – sledování a vstupování do řízení.

NE prvoplánové architektuře

Nové a staré podle něj spolu může bez problémů koexistovat a Praha by se neměla bát moderní architektury. „Nejlepším prostředkem ochrany města je vznik nové kvalitní architektury,“ vysvětluje. Politika však zdravému urbanistickému rozvoji také příliš nepomáhá. Vyhlášky se cíleně upravovaly podle potřeb vládnoucích politiků a došlo tak třeba i ke zrušení ústavu hlavního architekta, což považuje Richard Biegel za fatální. Společně s klubem tak již pracuje na nápravě.

Miroslav Kutal

Vždy je víc řešení

Podobně jako šelmy sledují dlouhé hodiny svou kořist, po stopách šelem zase vyrážejí dobrovolníci Vlčích hlídek, aby zjistili víc o jejich životě. Jedním z nich je Miroslav Kutal. S vlčí trpělivostí však nesleduje jen divoká zvířata, ale také úřední desku v Olomouci.

Účelová data

Několikasetstránkovými elaboráty se ve volných chvílích probírá za jediným účelem – ochránit životní prostředí a oklamanou veřejnost. Ani jako bakalářská práce by neprošly mnohé projekty radnice v Olomouci. Veřejnost se o ně proto přestala mnohdy úplně zajímat. „Různá hodnocení a posudky jsou dělány přímo na objednávku investorů a zpracovatelů. Data jsou tak vybírána účelově,“ popisuje Miroslav Kutal. Sám připomínkoval například kácení sadů a stromů v Olomouci nebo zadání na stavbu dálnice D49.

Příroda si tvoří rovnováhu sama

Miroslav Kutal také koordinuje projekt Vlčích hlídek. Ty zabraňují pytláctví a jejich výstupem je šíření osvěty pomocí odborných i populárně-naučných článků.

„Po Beskydech chodíme několik let, spíme venku a zatím nás ještě žádné zvíře nesežralo,“ vypráví s úsměvem a zároveň připomíná otázku odstřelů zvířat, proti kterým se snaží za pomoci osvěty bojovat.

Miroslav Patrik

Za čistější prostředí. Ekologicky i legitimně

Miroslav Patrik byl jedním z prvních, kdo za totality řešil stav životního prostředí. „Za komunismu nebylo možné jen tak svolat demonstraci. Režim nás chtěl vidět v lese, jak sbíráme papírky,“ vzpomíná dnes předseda občanského sdružení Děti Země Miroslav Patrik.

Neinformovanost, nebo korupce?

V současnosti se Miroslav Patrik věnuje převážně v médiích často skloňované dálnici D8. „Při schvalování projektů dochází k mnoha procesním nedostatkům. Těžko říci, zda je to vždy nedostatečnou informovaností úředníků,“ naráží na možnost vzniku korupčních podmínek.

Od stolu až k Temelínu

„Možná si někdo představuje práci ekologického aktivisty jako akce plné vzrušení při blokáдах elektráren. Ve skutečnosti je to hodně o papírování a nekonečných právních smýčkách,“ říká Miroslav Patrik, který se kromě práce s „papírováním“ však nikdy nestránil ani radikálnějších akcí, jako byla třeba blokáda jaderné elektrárny Temelín.

Všechny dosavadní spory, do kterých se Miroslav pustil, pak vždy vyhrál. Nicméně výhrůžkám žalobami čelí neustále.

Je totiž trnem v oku nejen úředníkům, ale také vlivným lidem, kteří nemají zájem na rozkrývání větších problémů, „pouze“ těch ekologického rázu.

Petra Sovová**Boj za lepší porodnice**

Když chce žena родit přirozeně, vždycky to znamená doma. To je jeden z mýtů, proti kterému Petra Sovová bojuje 13 let. V té době spoluzaložila Hnutí za aktivní mateřství, jehož cílem je změna přístupu českých porodnic.

Petra má sedm dětí. Třetí už rodila doma. Nechápe, proč porod podle svých představ, jaký zažila doma, nemůže zažít žena v porodnici. „V roce 1997 bylo pro lékaře naproste sci-fi, že chci například porodit v poloze, ke které spontánně dospějí,“ říká.

Problém podle ní je, že ženy nemohou najít v českých porodnicích to, co znají ze zahraničí. Proto jich stále více rodí doma.

„V českých porodnicích ještě stále nejsou respektována vědecká doporučení pro normální porod a my od lékařů slyšíme argument ‚tady to takhle děláme už 30 let‘, což je spíš ostuda,“ uzavírá Petra Sovová.

Renata Horáková**Korupce ve Znojmě**

Renata Horáková byla jednou z úřednic Městského úřadu ve Znojmě. Svým nadřízeným však byla nepohodlná, a tak se jí úřad zbavil.

Odmítala podepisovat nevýhodné smlouvy. Následoval nátlak, aby rezignovala, nucená dovolená a přeřazení do archivu pro „opakovaná profesní pochybení“. Nakonec musela úřad opustit úplně. Renata tak na svého nadřízeného, tehdejšího tajemníka městského úřadu Vladimíra Krejčíře podala trestní oznámení.

Po dvou letech vyšetřování byl obžalován ze zneužití pravomoci veřejného činitele a přijetí úplatku. Soud ho nakonec poslal na rok do vězení. Korupce se ovšem neprokázala. Společně s ním před soudem stanulo také sedm znojemských podnikatelů, kteří měli Krejčíře uplácat, aby se tak mohli dostat k lukrativním zakázkám. Soud nakonec odsoudil jediného z nich. Renata Horáková se kvůli ztrátě zaměstnání nakonec obrátila na soud.

Vít Massare**Pražský Auto*Mat**

Ke sdružení Auto*Mat ho přivedl stejnojmenný film Martina Marečka a také zkušenosti ze zahraničních studijních pobytů. Dnes Vít Massare už přes dva roky společně s dalšími lidmi tvoří srdce sdružení Auto*Mat.

To se věnuje především problematice dopravy a veřejného prostoru. „Naším cílem je zvyšování kvality života v Praze,“ vysvětluje Vít Massare.

„Spolupráce s dalšími institucemi je nezbytná především v otázkách městského rozvoje. Navíc jsme přesvědčeni, že je k tomu zapotřebí aktivizace občanské společnosti,“ dodává.

„Důvod, proč to v Praze stále nevypadá jako v jiných evropských metropolích, bych možná hledal v 90. letech, kdy se formovala politika a taky hodnoty lidí, kteří jsou dosud v čele institucí a politické reprezentace,“ přemýšlí Vít. Auto*Matu se každý rok daří oslovit tisíce lidí projektem Zažít město jinak.

Petra Šubrtová**Neekologický okruh**

Devět metrů vysoké monstrum za domem, které je tak nebezpečné, že vám kvůli němu úřady zakážou cokoli ve vaší obci postavit. Přesně to potkalo Petru Šubrtovou.

Proto se rozhodla bojovat proti neekologické koncepci Pražského okruhu, který by změnil život v jejích Běhovicích a dalších obcích a velkých pražských sídlištích k nepoznání: před pěti lety se dověděla, že 300 metrů od zdi jejího domu má vyrůst devítimetrová dálniční křižovatka pro 120 000 aut. Plánovaná stavba by navíc výrazně překračovala hlukové limity.

Petra se spolu s místními začala bránit. A úspěšně. Rozhodnutí bylo nakonec díky její iniciativě dvakrát zrušeno. Také kandidovala do obecního zastupitelstva. Postupně se začala spojovat s dalšími sdruženími a vznikla iniciativa Za rozumný okruh, která má za cíl řešit i další problémy v obci.

Saša Uhlová**Vypravěčka životních příběhů**

Matka čtyř dětí, reportérka, vypravěčka životních příběhů lidí, kteří se dostali na okraj společnosti. Saša Uhlová nabízí veřejnosti reportáže o lidech, kteří žijí mezi námi, ale jsou pro nás skoro neviditelní.

„Bezdomovci, prostitutky, drogově závislí a dneska svým způsobem i duchodci. Děti a staří lidé, s tím mám největší problém, když jsou v nějakých nesnážích,“ říká Saša Uhlová. Snaží se porozumět mechanismům, které dostávají lidi na sociální periferii a následně je tam udržují.

Příběhy lidí jsou pro Sašu Uhlou klíčem k výpovědi o společnosti. „Za každým člověkem je jeho historie, dětství, lásky, obavy. A toto všechno jako by se ztrácelo. Když je někdo socka, je na tom špatně anebo je prostě nějaký jiný, tak pro ostatní ztrácí lidskost, přestávají v něm vidět člověka,“ přemýšlí nad příčinou lhostejnosti vůči lidem, kteří se ocitli mimo hlavní proud „správného“ života.

Petr Mohyla**Vlčí hlídky v Beskydech**

Lidé tvořící hlídky dříve pouze zabraňovali pytláctví, dnes se však stále více zaměřují na poznávání života šelem v Beskydech.

Když se Petr Mohyla dozvěděl o projektu Vlčích hlídek, zapojil se do něj jako řadový dobrovolník. Dnes je programátor z Havířova jedním z nejnápadnějších členů projektu ochrany beskydských šelem.

Jejich cílem je sledovat výskyt šelem ve volné přírodě. „Když hlídky začínaly, každoročně bylo v Beskydech nalezeno 20 až 30 masitých újedí, což jsou návnady pro nalákání divokých zvířat. Za poslední dva roky byly nalezeny pouze tři,“ říká Petr Mohyla.

Snaží se o aktivní komunikaci nejen s myslivci a CHKO, ale především s veřejností. K tomu využívá mimo jiné sociálních sítí a snaží rozhánět pověry o šelmách. „Počet dobrovolníků Vlčích hlídek neustále narůstá,“ pochvaluje si Petr.

Radim Šrám**Znečištění ovzduší v Ostavě**

V České republice stál Radim Šrám u zrodu oboru ekotoxikologie. Angažuje se především v Ostravě. „Věda by měla zlepšovat kvalitu života lidí,“ míní.

Podstatou ekotoxikologie je vliv škodlivých chemických částic v ovzduší na zdraví člověka. Během své praxe se Radim účastnil zkoumání vlivu znečištění ovzduší v průmyslových oblastech. Zřejmí jeho poznatky, že účinky silně znečištěného ovzduší se v lidském organismu projevují už po relativně krátkém pobytu ve městě, magistrát rozlítlo a začal vyhrožovat soudem. „Požadovali omluvu a prohlášení, že jsem problémem zveličil,“ líčí Radim Šrám. Za výsledky výzkumu si však pevně stojí.

„Důvodem je přímět odpovědné úřady ke spolupráci,“ vysvětluje. Výsledky své dlouhodobé práce Radim Šrám pravidelně zveřejňuje v odborných publikacích.

Václav Cibulka**Za ochranu přírody**

Myslívost se dá výtečně skloubit s ochranou přírody, dělá-li se zodpovědně. Tvrdí to Václav Cibulka z Chrudimi, který se živí jako lesník. Život daroval i bral, o ten svůj ale málem přišel.

Místní tvrdí, že bez něho by v Chrudimi ochrana přírody neexistovala. Myslívost považuje za ryze humánní, ačkoliv se v lesích setkal i s jiným postojem. Bojem o holý život označil Václav Cibulka jedno ze svých pracovišť, kdy se ho kvůli lásce k lesu pytláci a komunističtí hajní pokusili otrávit.

Dnes mu leží na srdci sídlo chrudimského svazu ochránců přírody. Ačkoliv dům poslední roky chátrá, ochránci se jej snaží udržovat a využívat, jak to jen jde. Dříve sloužil jako provizorní psí útulek.

Svým přístupem zaujal nejednu generaci dětí, s nimiž přeměnil lokalitu Habrov do původní podoby. Díky tomu se začínají vracet i menší rostliny a s nimi i živočichové, kteří na nich žijí.

Václav Gavlovský**Nebál se postavit těžařům**

V roce 1995 chtěla místní důlní společnost OKD rozšiřovat dobývací prostor pro těžbu černého uhlí. Zájmem těžařů měly podlehnout majetky desítek rodin, jejich stavby měly být strženy nebo ohroženy vlivy těžby.

Pan Gavlovský tedy dal dohromady občanské sdružení a po dlouhém boji se mu s pomocí Kanceláře ombudsmana podařilo záměr zastavit.

Když chtěl ovšem po městu, aby na nezastavěných pozemcích povolilo výstavbu domů po místní, narazil. Karvinští radní měli evidentně s pozemky své plány a pan Gavlovský jim jejich záměr o nerozšiřování dobývání nevěřil. Po dalších dvou letech se mu podařilo změnit územní plán, dnes díky jeho snaze na místě plánovaných dolů stojí na čtyřicet nových domů.

Vše mělo ještě finanční rovinu. Václavovi se po dlouhém boji podařilo prosadit novelu stanovující spravedlivější odkupní ceny.

Publikace, kterou držíte v rukou, je výstupem projektu Hrdinou může být každý, který organizuje **Liga lidských práv**. Jsme nezisková organizace, která již jedenáct let hájí spravedlivé a důstojné podmínky pro život v České republice. Dlouhodobě prosazujeme **systemové změny pro lepší život** lidí s postižením, znevýhodněných dětí, pacientů či obětí bezpráví.

LIGA LIDSKÝCH PRÁV

...zodpověděli jsme přes
3500 zdravotnických dotazů

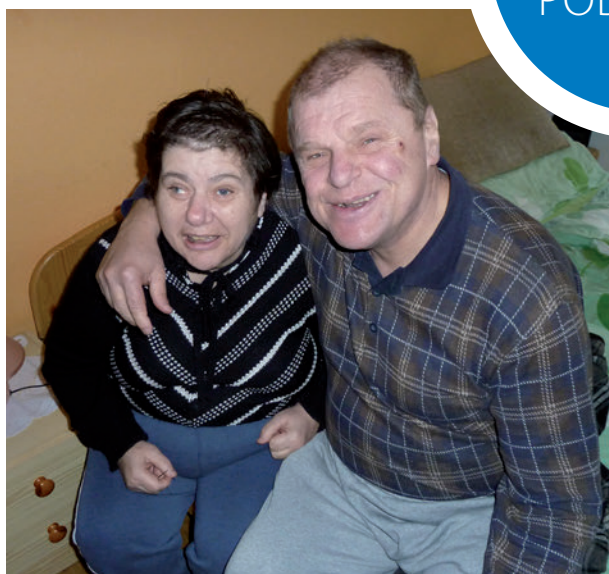

...začlenili jsme do škol už více
než 70 znevýhodněných žáků

MÁME
VÝSLEDKY

PODPOŘTE
NÁS

...v r. 2012 jsme získali pro naše
klienty odškodnění 2,5 milionu Kč

...vyhráli jsme 4 případy u
Evropského soudu pro lidská práva

Vaše pomoc je pro nás důležitá
PROSÍME, PODPOŘTE NÁS NA

www.lidiligy.cz